

ნინო მეგენიშვილი

*ფილოლოგიის დოქტორი, კორნელი კეკელიძის სახელობის
საქართველოს ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრი,
საქართველო, თბილისი,
ninomegeneishvili@gmail.com, 599 766 197*

„კრება ფლორენციისა“ - ტექსტის პუბლიკაციისთვის

მოკლე შინაარსი

ფლორენციის კრება შუა საუკუნეების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მოვლენაა, რომელიც გასცდა ორი ეკლესიის, დასავლეთისა და აღმოსავლეთის, ვატიკანისა და კონსტანტინეპოლის, ურთიერთობას, რომელმაც გადაწყვიტა არა მარტო კონსტანტინეპოლის ბედი, არამედ დაწერა შემდგომი საუკუნეების და ეპოქების ისტორია, შეცვალა გეოპოლიტიკური ვითარება, პოლიტიკური სუბიექტები მსოფლიო რუკაზე, შექმნა ახალი რეალობა. ეს რეალობა დრამატულად აისახა საქართველოზე. კონსტანტინეპოლის დაცემიდან რამდენიმე ათეული წლის შემდეგ საქართველო დაიშალა ექვს სტრუქტურულ ერთეულად: სამ სამეფოდ, ორ სამთავროდ და სამცხე-საათაბაგოდ. ეს, მართალია, უფრო მეტად შიდა სისტემური პრობლემა იყო, მაგრამ ამგვარი შედეგი მიმდინარე გლობალურმა ცვლილებამაც, როგორც ნეგატიურმა მოვლენამ, გამოიწვია.

საქართველო, როგორც მსოფლიოს ნაწილი, ქრისტიანთა ყურე მუსლიმურ სახელმწიფოთა გარემოცვაში, აქტიურად მონაწილეობდა კრებაზე, ჰქონია თავისი გამოკვეთილი პოზიცია. როგორც ცნობილია, ქართველი წარმომადგენლები არ იყვნენ უნიის მომხრე და არც დაფიქსირებულა მათი ხელმოწერა ამ აქტზე. სამწუხაროდ, ქართულ წერილობით წყაროებში ფლორენციის კრების თაობაზე ინფორმაცია ძალიან მწირია. თხზულება „კრება ფლორენციისა“ ნათარგმნი ძეგლია, სადაც აღწერილია კრების შეკრების მიზეზი, თანმიმდევრობა და შედეგი. მართალია, აქ არაფერია ნათქვამი კრე-

ბის ქართველ წარმომადგენლობაზე, მაგრამ როგორც ამ ისტორიული მოვლენის ამსახველი წყარო საკმაოდ მნიშვნელოვანია წყაროთმცოდნეობითი თვალსაზრისით.

საკვანძო სიტყვები: ფლორენციის კრება, ვატიკანი, წერილობითი წყარო, კოსტანტინეპოლი.

Nino Megeneishvili

Doctor of Philology, Korneli Kekelidze Georgian National Centre of

Manuscripts, Tbilisi, Georgia,

ninomegeneishvili@gmail.com, 599 766 197

„COUNCIL OF FLORENCE“ – FOR TEXT PUBLICATION

Abstract

The Council of Florence is one of the most important events of the Middle Ages, which went beyond the relations between the two churches, West and East, Vatican and Constantinople, that decided not only the fate of Constantinople, but also wrote the history of later centuries and epochs, changed the geopolitical situation, the political subjects on the world map, created a new reality. This reality was dramatically reflected on Georgia. A few decades after the fall of Constantinople, Georgia was divided into five kingdoms. It was indeed an internal systemic problem, but the current global change has also had a negative impact on such a result.

Georgia, as part of the world, the Gulf of Christians in the Muslim world, actively participated in the congregation. The country had its distinct position. As it is known, the Georgian representatives were not in favor of political union and their signature on this act was not recorded. Unfortunately, there is very little information in the Georgian written sources about the Council of Florence. The work "Council of Florence" is a translated monument, which describes the reason, sequence and result of the congregation. It is true that nothing is said there about the Georgian representation of the council, but as a source reflecting this historical event, it is quite important from a source-scientific point of view.

Key Words: Council of Florence, Vatican, Written Source, Constantinople.

1453 წ-ს კონსტანტინეპოლის დაცემით ბიზანტიის იმპერია გახდა ისტორიის ნაწილი. ეს არ იყო მხოლოდ ბიზანტიელთა განაჩენი, აია-სოფიას სახეცვლილებამ გადაასხვაფერა დანარჩენი მსოფლიო, ხოლო მათი პოლიტიკური ოპონენტების ბედი დრამატულად შეცვალა, მათ შორის საქართველოსიც.

ბიზანტიის დაცემა არ ყოფილა ერთი დღის და ერთი გაბრძოლების შედეგი, ბიზანტიის დაცემა, უპირველესად, ბიზანტიის იმპერიის სისტემური ნგრევის შედეგი იყო. იმპერიის არსებობის მიწურულს კი მის გადარჩენას ცდილობდა სამეფო კარი და ეკლესია დანარჩენ მსოფლიოსთან მორიგებით, დიპლომატიური ხერხებითა თუ საეკლესიო შეთანხმებებით. ამ შეთანხმებების პირობებში ყველას თავისი პრეტენზია, სურვილი, სახელმწიფო ინტერესი ჰქონდა და ამოძრავებდა. ამასთან დაკავშირებით მსოფლიო საეკლესიო მატთანემ არაერთი კრება შემოინახა: ბაზელის, კონსტანტინეპოლის და სხვა, მაგრამ გადამწყვეტი იყო მერვე მსოფლიო კრებად წოდებული ფერარა-ფლორენციის კრება¹.

ფლორენციის კრების შესახებ წყაროები, რომელიც ლათინურ და ბერძნულ ენაზე არსებობდა - დაკარგულია. დაკარგული თუ მიუგნებელი (დამალული) წყაროები სხვადასხვაგვარი მსჯელობისა და ვარაუდის საფუძველს იძლევა. სავარაუდოდ, საეკლესიო კრებაზე ვერ იქნებოდა საუბარი სამხედრო-პოლიტიკური კოალიციის შექმნაზე, საუბრის ოფიციალური ფორმატი ვერ გასცდებოდა რელიგიურ შინაარსს, თუმცა ფაქტია, მსჯელობის ძირითადი მიზანი არა მხოლოდ აია სოფიას გადარჩენა იყო უსჯულოთაგან, არამედ ბიზანტიური იმპერიის შენარჩუნება, რაც უნდა ყოფილიყო აღმოსავლეთის ეკლესიის სიწმინდის - კონსტანტინეპოლის გადა-

---

¹ ფერარა-ფლორენციის კრებას მსოფლიო საეკლესიო კრების სახელი ვერ დაუმკვიდრდა, რადგან მასზე მიღებული დადგენილებები მკვდრადშობილი აღმოჩნდა, ისინი ვერ განხორციელდა.

რჩენის საფუძველი მომავალშიც ოსმალური აგრესიისგან. შესაბამისად, ძნელი დასაჯერებელია კრების, თუნდაც ოფიციალურ ნაწილში პოლიტიკური კრიზისი უგულვებელყოფილიყო.

ეპოქალური მნიშვნელობის კრებას ესწრებოდნენ სრულიად ქრისტიანული სამყაროს წარმომადგენლები, მათ შორის იყო ქართული დელეგაცია. ამის მიუხედავად, შეიძლება ითქვას, ქართული წერილობითი წყაროები, ფაქტობრივად, დუმს ფერარა-ფლორენციის კრების შესახებ. ქართულ ხელნაწერთა ფონდში დაცულია რამდენიმე თხზულება, რომლებშიც აღწერილია ფლორენცია-ფერარას კრება. ძირითადად, ეს ხელნაწერები ანტიკათოლიკური პოლემიკური შინაარსისაა, ასევე დაცულია ნათარგმნი თხზულება, რომელიც წარმოადგენს კრების დეტალურ აღწერას. შემორჩენილია ხელნაწერის ორი ნუსხა: 1. A-1443 და 2.Q-1391. თხზულების მიხედვით, ავტორი უნდა იყოს ვინმე ევგენიოსი: „სახელითა წმიდისა, დაუსრულებელისა სამებისა, მამისა, ძისა და სულისა წმიდისათა და ორსავე კერძოსა ფრანგთა და ბერძენთა დღეს ერთ იქმნენ და წმინდა ყოვლისა სოფლისა კრება აღიარონ. ევგენიოს, მონა ღვთისა, ამის საქმისათვის ვწერ, რათა მტკიცედ იყოს, დიდსა ღმერთსა ჭეშმარიტად ვმადლობდეთ“, რომელიც არ ერიდება თხრობისას თავისი პოზიციის გამოხატვას. ის უნიის მომხრეთა რიგში უნდა ყოფილიყო, შესაძლოა, ეს მხოლოდ მისი პოლიტიკური და მოქალაქეობრივი მიდგომა გახლდათ, რომელიც მეორე რომის ხსნას სწორედ მხოლოდ ვატიკანის კართან დაახლოებასა და დასავლეთის ქვეყნებთან ერთობაში ხედავდა და ეს სულაც არ იყო აღმოსავლური ეკლესიის ფუნდამენტური საფუძვლების უგულვებელყოფა. მისი პიროვნული ემოცია ადვილად იკითხება თხზულებაში: „გამოჩინებულისა მეფისა ბერძენთასა და პოტირიტთა ღირსთა ძმათა ჩვენთა პატრიარქთა და სხვათა აღმოსავლეთისა ეკლესიათა მუნით **იხარებენ ცანი და განსცხრების ქვეყანა და იკსნა შუა კედელი მტერობისა დასავლეთისა და აღმოსავლეთისა გაერთებისა. მოიწია მშვიდობა და ერთობა ძვირსა ფასისა ივლისა. ქრისტესი შეიქმნა კეთილი სიყვარული და ერთობა საშინელისა, ღვთისაგან შეერთდება ორი კედელი.** ერთად შეასწორა მტკიცედ შეკრული, რომე გვაქვნდეს ერთობა უცვალებელი და გრძელსა მას სიბრძნესა და წელსა რომელ ადვასრულეთ

მჭმუნვარენი. აწ სიხარულსა მოვიწიენით ყოველსა ქვეყანასა შარავანდნი ერთობისა ამის ბრწყინვალითა და იხარეს დედა ეკლესიათა და ძენი მისნი აწ და ვიდრე უკუნისამდე ურთიერთას ერთობისა სიყვარული არა განეშორება ამა პირობისა და მშვიდობა აღდგა ზეგარდამო და პირველ ჩვენსა გაყრილნი უწყალოდ ტიროდენ წინანდელთა სასწაულთა. იქმნა ერთობისა სიხარული ზეგარდამო. მადლობა ღვთისა, ყოველნი იხარებდით ბრძანებასა ყოვლისა სოფლისა სარწმუნოებასა და ქრისტეს აქეთ გამორჩეული დედა კათოლიკე ეკლესიისა განიხარებს. მრავალი სხვა დაეწერა იმა წიგნსა და დასასრულსა იტყოდა: „მოეცა ფლორენცას უეჭველი ერთობა და სარწმუნოება სრული წელსა ექუსსა განკორციელებიდამ უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესა, *ათას ოთხას ოცდაცხრამეტსა, ივლისსა ექვსა, დღესა ორშაბათსა*. აღწერილი მეფისა და აღმოსავლეთისა ეპისკოპოსთა და სხვათა სამღვდლოთა დასამტკიცებლად სიწმიდისა ამის ერთობა ეკლესიისა... *გალობდენ მგალობელნი ბერძენნი და იხარებდეთ ცანი და შემდგომი დიდებისა და აწ და მარადის დიდება მალალო შინასა...*“

მისი განწყობა იკითხება მარკოზ ეფესელის პოზიციის აღწერისას. როგორც ცნობილია, მარკოზ ეფესელი, შემდგომში წმინდანად შერაცხული, ურყევად იცავდა შვიდი საეკლესიო კრებების განჩინებებსა და აღმოსავლური ეკლესიის დოგმატურ საფუძვლებს. ის თითქმის უმცირესობაში იყო და, ფაქტობრივად, ვერც შეძლო დასავლეთის დარწმუნება, თუ გადარწმუნება, რამაც ტრიუმფით მიღებული უნია დაარღვია და კოსტანტინეპოლი მართო დატოვა ოსმალური იმპერიის წინააღმდეგ: „და *ეფესელმან უფალმან მარკოზ არა სწადადა ერთობა ფრანგთა თანა და შეშინდა*, ოდეს პაპა სწირვიდა, შეერთების წიგნი წარიკითხოდა, პირველადვე განვიდა იდუმალ ფლორენციით და მიიწია კოსტანტინეპოლის, ხოლო მეფე, ვიდრე ორნი ჟამნი დაყო მიწვევანდმდე კოსტანტინეპოლისა და მიიწია თვინიერ პატრიარქისა, ვითა აღსრულებულ იყო და დედოფალი მარიაცა აღსრულებულ იყო, ფრიად მწუხარე იქმნა და სხვაგა დიდებულისა ცოლი აღსრულებულ იყო, რომელი იყო ასული ყანდალუგუისი და მთავარნი დიდისა ეკლესიისა კოსტანტინეპოლის წინამძღვარნი და მღვდელნი არ ინებებდენ ამათ თანა წირვად და მოხსენებად და *ვითა მწვალებელი ეგრეთ შეერაცხათ და მავალთა განუტევენს წირვანი, რათა მათ თანა ჟამისწირვად არ*

დადგნენ და არა შეერთდენ-ეკლესიანი ამათ თანა, არამედ არა ენებათ ერთობა მათ თანა და შეიქნა განყოფილება ურთიერთას და როოდენცა ერთობა ქნეს მეფემან, პატრიარქმან და კრებამან დიდმან ეკლესიისამან“.

თხზულება იწყება თესალონიკის დაცემით: „წარვიდა სულთან მურად თესალონიკესა და დაიპყრა ქრისტეს განჯორციელებითგან ათას ოთხას ორმოცსა“; დრამატულადაა ასახული ოსმალთა დაპყრობითი ბრძოლები და დემორალიზებულ თუ მოქრთამულ ბიზანტიელთ ღალატი, რაც დღის წესრიგს უცვლის სრულიად საქრისტიანოს. ფლორენციის კრება რჩება გადარჩენის ერთადერთ იმედად. კრების დასაწყის თარიღად სახელდება „იქმნას მიზეზი ყოვლისა სოფლისა ამის კრებისა“ და განვიდა ჯმა აპრილისა ცხრასა, ოთხშაბათსა პირველსა მარხვისასა...“; უნიის მიღების თარიღად - „მოეცა ფლორენცას უეჭველი ერთობა და სარწმუნოება სრული წელსა ექუსსა განჯორციელებიდან უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესა, ათას ოთხას ოცდაცხრამეტსა, ივლისსა ექვსა, დღესა ორშაბათსა. აღწერილი მეფისა და აღმოსავლეთისა ეპისკოპოსთა და სხვათა სამღდელოთა დასამტკიცებლად სიწმიდისა ამის ერთობა ეკლესიისა“. თხზულება მთავრდება ბიზანტიის მეფის გარდაცვალებით: „...მაშინ მეფე სნეულებდა, რამეთუ ასნი ძვალნი სტკიოდეს ჯელთა და ფერათა. ამა სნეულებისაგან მოკუდა და დაიქსნა ყოველნი ასონი მისნი მის სნეულებითა“.

თხზულებაში დასახელებულია კრებებზე დამსწრე და უნიაზე ხელისმომწერი საერო და სასულიერო პირები, მათი ადგილი კრებებზე, მაგრამ არსად ნახსენებია კი არაა ქართველი წარმომადგენლები. მართალია, თხზულებაში არ არის აღწერილი კრების თეოლოგიური დისკუსიის დეტალები, მაგრამ დასახელებულია რამდენიმე განსხვავება, რომელზეც მიმდინარებდა მწვავე კამათი და რომელმაც საფუძველი გამოაცალა უნიას: სულიწმინდის გამომავლობა, ხმიადის მიღება და განსაწმედელის არსებობა.

ხელნაწერის, A-1443, 1r-ზე ნუსხური შრიფტით, განსხვავებით ტექსტისა, რომელიც მხედრულადაა ნაწერი, ჩაწერილია შვიდი საეკლესიო კრების ცხრილი, თუ სად, როდის ჩატარდა კრება, ვინ იყო ხელმწიფე, პაპი, პატრიარქები, რომელი მწვალელობის წინა-

აღმდეგ იყო კრება მოწვეული, რამდენი მამა ესწრებოდა და რამდენი კანონი იქნა მიღებული². სქოლიოში დამოწმებულ ცხრილში არის გარკვეული უზუსტობა მსოფლიო კრებების თარიღებთან დაკავშირებით. აქვე ხელრთვით დაწერილია თხზულების სათაური - კრება ფლორენცისა.

თხზულებაზე მუშაობა დავიწყეთ ბატონ მიხეილ ქავთარიასთან ერთად. სამწუხაროდ, მისი გამოცემა ბატონი მიხეილის სიცოცხლეში ვერ მოესწრო. ეს სტატია ეძღვნება მის ნათელ ხსოვნას მისდამი დიდი მადლიერებისა და პატივისცემის ნიშნად.

ხელნაწერები წარმოადგენს ერთი რედაქციის ორ A და B ნუსხას, რომელიც უცვლელად, ფონემური მსგავსებითაც კი მეორდება.

1. A - A-1443

2. B - Q-1391

---

² ხელნაწერის მიხედვით (A-1443, 1r): **I კრება - ნიკიას I კრება** - ჩატარებულია 318 წ-ს, ჯელმწიფე იყო „დიდი კოსტანტინე“, პაპები - სილიბისტროს ვიხონ-ვიკენტოს, პატრიარქები - მიტროფანე კოსტანტინეპოლელი, მწვალელობა - არიოსი, მამები - 318, კანონი - 20; **II კრება - კოსტანტინეპოლის I - 362 წ-ს**, ჯელმწიფე იყო „დიდი თეოდოსი“, პაპები - დამასოს პარონა, პატრიარქები - გრიგოლ ღვთიმეტყუფლი, მწვალელობა - მაკედონიოსი, მამები - 150, კანონი - 7; **III კრება - ეფესოს - 422 წ-ს**, ჯელმწიფე იყო „მცირე თეოდოსი“, პაპები - კელესტინოს ეპიტროპე პაპა, პატრიარქები - კირილე ალექსანდრიელი, მწვალელობა - ნისტორიოს, მამები - 230, კანონი - 8; **IV კრება - ხალკიდონისა - 425 წ-ს**, ჯელმწიფე იყო „მარკიანოს“, პაპები - „ლეონ პასხაშინოს ლუკიანოს“, პატრიარქები - ანატოლიოს კოსტანტინეპოლელი, მწვალელობა - დიოსკურე, მამები - 630, კანონი - 30; **V კრება - კოსტანტინოპოლისა II - 527 წ-ს**, ჯელმწიფე იყო „დიდი იუსტინიანოს“, პაპები - ვირგილიოს პარონა, პატრიარქები - ევტიქი კოსტანტინეპოლელი, მწვალელობა - ორიგენი, მამები - 165, კანონი - არ აქვს მითითებული; **VI კრება - კოსტანტი-ნოპოლისა III - 646 წ-ს**, ჯელმწიფე იყო „კოსტანტინე პოდანატოს“, პაპები - ალათონ, თეოდოროს, გიორგიოს, პატრიარქები - გიორგი კოსტანტინეპოლელი, მწვალელობა - ონორი, მამები - 170, კანონი - არ აქვს მითითებული; **VII კრება - ნიკიასი II - 771 წ-ს**, ჯელმწიფე იყო „კოსტანტინე და ირინე“, პაპები - „ანდრიანოს პეტროს-პეტროს“, პატრიარქები - ტარასი კოსტანტინეპოლელი, მწვალელობა - ხატმებრ-ძოლნი, მამები - 367, კანონი - 22.

კრება ფლორენცისა

დაჯდა იოანე პალეოლოლო მეფე კოსტანტინეპოლისა.

(A-2r) იოანე პალეოლოლო დაჯდა ტახტსა თვისსა კოსტანტინეპოლისა, ხოლო მეფობდა ესე რჯულითა ბერძენთათა და იყვნენ ესე და სულთან მურად მშვიდობით ურთიერთარს, რომელიცა იჯდა სულთანი ანდრიანეპოლისა და იოანე პალეოლოლო კოსტანტინეპოლისა. ამისა შემდგომად ინება სულთანმურად გალაშქრება თესალონიკესა ზედან და მიუმცნო მეფემან, ვითარმედ: „უკეთუ ერთობა გვაქუს და ურთიერთარს მშვიდობით ვართ, რასათვის გინებს დალაშქერა თესალონიკისა?“ ისმინა რა ესე სულთანმან მიუწერა, ვითარმედ: „უკუეთუ შენი არს თესალონიკი, არა წახვიდე, არამედ არა არს შენი, ვენედიკისა არს, რამეთუ მანველ კეისარს ესვენეს ძენი და უმრწემესსა ძესა მისსა ანდრონიკეს უბოძა საზღო მისთვის და დაყოფასა შინა მისსა თესალონიკეს შეემთხვია სნეულება ფრიად და უძლურება ინება, რათა მიჰვდოს თესალონიკე ვენედიკს და თვთ წარვიდეს მთაწმიდას და ყო ეგრეცა, რამეთუ მოჰვდა თესალონიკე ვენედიკს, ვიდრე ორმოცდაათიათას დრაჰმად. ამისა შემდგომად საფასისა მისგან ზოგი რომელიმე განაზნინა მეგობართა თვისთა თანა და ზოგი წარიღო მთაწმიდას. მიიწია მონასტერსა ვათოპეტს და იქმნა მონაზონ და სახელ იდვა ანტონი მონაზონი და იყიდა მეტოქი ერთი მითა და იგიცა მასვე მონასტერსა შესწირა, რომელიცა დღესეცა არს და სხვასაცა მრავალსა შესწირვიდა, ბარძიმი ერთი შესწირა იასპისა ძვირფასისა, რომელი წამალი არს ეშმაკეულებისა და სხვა ბარძიმი ძვირფასისა შესწირა ბროლისა ოქროქანდაკებული და კრეტსაბმელი ძვირფასისა და არწივი ოქრონამკობი და სხვა მრავალი დაფარდა ყოვლად წმიდისა აკათისტო მოწერილი და სხვანი ეკლესიისა საკმარნი მრავალნი.

წარვიდა სულთან მურად თესალონიკესა და დაიპყრა ქრისტეს განჯორციელებითგან ათას ოთხას ორმოცსა, ამოსწყვიტა მრავალნი ქრისტეანენი, ვინათგან არა ენებათ თაყვანისცემა მისი, ხოლო მცველთა ფრანგთა, ვითარ ცნეს მისვლა სულთანისა, მალვით წარვიდენ, ხოლო თესალონიკელნი მრავალსა რასჯელოვნებდეს, არამედ უქმ იქმნა და ამას ჟამსა ვერ აიღეს, არამედ სხვანი ქალაქნი აიღო და მიიქცა ანდრიანეპოლის. იყვნეს წელი ადამს აქეთ ექვსი

ათას ცხრაას ოცდაჩვიდმეტი. არა იყო შემძლებელ სულთანს აღებად თესალონიკისა, არამედ ისმინეთ, თუ ვითარ აიღო, რამეთუ მდინარესა, რომელსა სმიდენ, იგი გამოუღო სულთანმან, რომელიცა კულად შემოადგა და მრავალსა საფასესა უქადებდა და მონასტერსა ვალანდელისასაგან მიეწერა წიგნი, ვითარმედ: „უფალმან ღირს გუყოს თაყვანისცემად შენად, რათა კოსტანტინეპოლიცა დაგეპყრას და მემცნეს ესე მონასტრისა ბერთა, უკეთუ გნებავს აღება თესალონიკისა, წყალი მომდინარე სასმელი ჩვენი მიგვიღე და აღიღებ ქალაქსა“.

ესმა რა ესე სულთანსა, განიხარა ფრიად და მოსწყვიდა წყალი. ესე არა უწყოდენ თესალონიკელთა, თუცა მონაზონნი ამას იქმენ, არამედ მოუთმენელისა მისგან წყურვილისა მისცეს ქალაქი და აღაოკრა მრავალი, რამეთუ არა ნებითა მომეცით, არამედ ძალითა აღვიღე, რამეთუ მონასტერსა არა რა ავნეს, არამედ მცველნი დაუდგინეს და დარჩა სახელი მონასტრისა, ვიდრე დღეინდელად დღედმდე მონასტერი ჩაუმირა და კვალად პატივსცა მონასტრისაგანთა და არა რა საჯელამწიფო დასდვა მათ ვიდრე დღეინდელად დღედმდე და დაიპყრა მრავალი დასავლეთისაკენ: სერბია, ბელლარი ცოდვათა ჩვენთგან და აღიღო ვრიაცა ქრისტეს აქეთ ათას ოთხას ოცდაათურამეტსა და ბერძენთ მეფე იქმნა შეუძლებელ და სულთან მურად აჩვენებდა, ვითარმედ არა ნებითა ჩვენითა არს ესე და განიზრახა მეფემან ერთობა იტალიელთა თანა და იქმნა კრებისა ერთობა პაპისა, რათა შემწე ეყონ და განათავისუფლნენ ქრისტიანნი და მისწერა პაპსა ერთობა, ხოლო პაპამან ინება და მოსცა ხარჯი საზდო და ხომალდი და სუროდა დიდად პაპსა გაერთება ეკლესიისა, მრავალგზის ეწადა, არამედ ვერა ყვეს. მაშინ ყვეს პაპა ევგენიოზ, რა იხილა ბერძენთა ეკლესიათა სიკნინე, მაშინ ერთობა მოახსენა და ინება გაერთება ეკლესიათა, რამეთუ რაოდენსაცა ვიტყვით, ისმენენ ბერძენნი ჩვენსა“, ხოლო მეფემან უბრძანა ყოველსა აღმოსავლეთისა ეკლესიასა მიტროპოლიტთა და მოვიდნენ კოსტანტინეპოლისა, ტრაპეზუნტისა ეპისკოპოზნი, რომელი იყო ფილასოფოსი და ამიურჯისა და ნიკიისა ბესარიონ, რუსეთისა ფილასოფოსი გიორგი სხილარიოსი და სხვანი მრავალნი მიტრაპოლიტნი და პატრიარქნი. ცხოვრებდა უფალი იოსებ და შეკრიბნა პატრიარქმან სიმრავლესა თანა მღდელთმთავართა და მღდელთასა საშინელსა საყდარსა ღმრთისა სიტყვისასა სოფიას (A-2v) იყვნენ

არქიერნი და მთავარნი ამისი და აკურთხეს მას დღესა მარკოზ ეფესოსა ეპისკოპოზი თავად კრებისა და ინებეს კრება და განემზადნენ და შევიდნენ ლიმონას ნავსა შინა და წარვიდნენ ხომალდებითა. იყო ზამთარი და მრავალიცა ნეფხვისაგან ჭირი და იწროება გამოსცადეს, არამედ ძალითა ღვთისა და მიიწივნეს ფარენძას, რომელი მორავს ვენედიკისა მილითა ასითა და თებერვალსა შვიდსა აღდგენ ფარენძიდაძე ყოველნი ნავნი, რამეთუ სამეფო ხომალდი წინა იძღვანებოდა და მიიწია ვენედიკს წმიდისა ნიკოლაოზისა ლიონისასა რვასა თებერვალსა. პატრიაქისა და ყოველთა მიტროპოლიტთა და მთავართა ხომალდნიცა მიიწივნენ დღესა ოთხშაბათსა, ხოლო ესმათ რა, ესე ვენედიკტს მოეგებოდნენ მთავარნი და დიდებულნი ნავებითა ნიკოლაოზს. ესეოდენი იყო სიმრავლე, ვიდრე ზღვა არღარა გამოჩნდებოდა. ევედრნენ მეფესა, რათა მოენითგან ვიდრე ხვალემდე არა აღდგეს. მეფე რათა მოეგებოს პრინციპა წინაშე შესაკადრად ჰელმწიფობისა მათისა და მჯდომარესა მეფესა თავსა ზედან ტახტსა თაყვანისცეს მეფესა. თავშიშველი მდგომარე იყვნეს და მც(B-1r)ირედ განშორებით იჯდა უფალი დიმიტრი, ძმა, მეფისა და პრინციპა, მარცხნივ მეფისა და მოწლედ მოიკითხეს და ზრახვიდნენ ამისა და სხვასა საიდუმლოსა და მოახსენა პრინციპამ, ვითარმედ ხვალისა გვინებს თაყვანისცემად და ჯეროვანი სამსახური თქვენი და წინა მოგებებით, რათა ვენედიკს მოზრძანდეთ და ხვალისა შეკრბენ ყოვლითა საბრძანებელითა მისითა და განწყობილებითა მრავლითა, პრინციპა თომა, გვარად მოძაგენი. კვირიაკესა დღესა, ჟამსა მეხუთესა მოვიდა პრინციპა დიდისა დიდებითა და (B-1v) განწყობილებითა და იდგნენ ბუჩინტორს ყოველნი ერნი და სამყოფესა წითელ ოქროცურვებულსა, რომელსა ლომნი ოქროსანი უდგნენ წინაშე მისა და ნავნი მრავალნი იყვნეს შემკობილნი ბრწყინვალედ და უკრვიდნენ ამითა საკრავთა ორღანოთა და წინწილთა და აღკაზმეს საკელმწიფოდ ნავნი ქვეშე მენიჩბენი ოქროქსოვილითა მოსილნი და ანდრიანტნი ოქროცურვებუილნი კაცთა სახენი იდგნენ წინაშე მეფისა და სხვანი (B-2r) უცხონი ერნი, უცხოთა მოსილნი, წარმოვიდოდეს და კაცნი მაღალნი და თავსა ტრაპეზი ორნი იმიერ და ამიერი საჭურველითა მოსილნი, ვითა მზე, ეგრეთ მოზრწყინვალე და ორნი შვენიერნი ყმანი მსგავსად ანგელოზისა და ფრთენი ესხნეს: ერთი იქით და ერთი აქეთ მეფისა, არა იყვნენ

ესენი ჯელოვნებით, არამედ კაცნი მრთელნი ლომნი ორნი და ორთავნი არწივნი შორის მათსა და სხვაცა მრავალი, რომელი შეუძლებელ არს აღწერად და სხვანი ფერად-ფერადნი საკრავნი და ნავნი მდგომარე იყვნეს და მოიწია, თაყვანისცა პრინციპა დავიდ მეფესა და (B-2v) ძმასა მისსა და შეუძღვნენ მეფესა ვენედიკს უცხოთა მას ქალაქსა ოქროთა და საჯმართა მიერ უცხოთა სავსესა ბრძენსა მას და პირად-პირადად შემკობილსა, ვით ახალსა სძალსა, ჭეშმარიტად ქვეყანა არს აღქმისა, რომელსა გამოსდის სძე და თაფლი, რომელსა ზედან იტყვის დავით: „ზღვასა ზედან დააფუძნა იგი“, ვინამცა უძლო შვენიერისა მის ქალაქისა და უცხოდ მორთულლობისა აღწერად, ხოლო აცმადმდე მეხუთედ ძლივ მიიწივნენ ვენედიკს და მრავლისა მის საკვირველისა მორთულობისა პატივისცემით იქმნა შეყვანა მეფისა, ვიდრე დასლვადმდე მზისა და (B-3r) შევიდნენ წმიდასა ტაძარსა მოციქულისა მარკოზისასა და თაყვანისცეს პალატსა პრინციპასასა, შევიდეს და თაყვანისცემდენ რა, განკვირდენ განწესებასა მას. იგონებდენ, ვითარმედ ცაჲ, ქვეყანა და ზღვა შეერთებული იძვრის და ვინცა იხილვიდენ, განკვირდებოდენ მოგებებასა მეფისასა და მიიწინენ და შევიდენ მარკოზისა პალატსა თვესა ფებერვალსა, დღესა კვრიაკესა. წარვიდა პრინციპა მეფესთანა და თაყვანისცა მეფესა და იუბნეს მრავალი კრებისთვის და იტყოდა მეფე, რათა ერთ ვიყოთ ეკლესია, ხოლო ისმინა რა ესე პრინციპამ, განიხარა ფრიად მანცა და ერმან მისმან (B-3v) და ევედრებოდა მეფესა, რათა ვენედიკს იქმნას კრება და საჯმარსა და საფასესა ჩემსა მოგიძღვანთ. ხოლო მეფე უარობდა, ამისთვის, რამეთუ რაოდენსა შინაგან წარვლით საფრანგეთისა ეგოდენსა შეწვენასა მომცემს პაპა, ვინათგან არა-ყო მეფემან ესე, ფრიად დაუძმობდათ და აწვიეს პატრიარქნი არქიერნი და მღვდელნი და დიაკონნი და სწირავს ჟამი ეკლესიასა წმიდისა მარკოზისასა ფებერვალსა ათექვსმეტსა დღესა კვირიაკესა და ვინმცა უძლო მას ჟამისა წირვისა განწყობილებისა წარმოთქმა, რამეთუ პატრიარქი დაჯდა რა (B-4r) საშუალ ეკლესიისა და მსგავსი კოსტანტინეპოლისა ხატი წინა ედვა და დიაკონნი ლამპრებითა იყვნენ განწყობილ და მღვდელთმთავარნი, მსგავსი ქრისტესი და მოციქულთა, რამეთუ არქიერი არს მსგავსი ქრისტესი და ნათელი, ამისთვის აღანთებენ ლამპარსა წინაშე (A-3r) მისსა. მღვდელნი დგენ წინაშე მისა და დიაკონნი განწყობილ იყვნენ და მგალობელნი

გალობდენ „შენ გამოგირჩიოსა“ სიტყვასა წინასწარმეტყველისასა და აღასრულეს ჯერისებრ წირვისა საიდუმლო და შეიყვანა შინაგან პრინციპამ ტრაპეზსა და იყო გასული ჟამი ათი და იყო დღე სიხარ(B-4v)ულისა და აღდგენ მეფე და პატრიარქი ფებერვალსათსა მუნ.

წარვიდენ ოცდარვასა ვენედიკიდამ გზასა ფერარისასა და დაშთა პატრიარქი მუნ, ხოლო მეფე მიიწია ჭალაკსა ფრანგულისასა და მოიწია მოციქული პაპისა და ასწრაფებდა წარსვლად მეფესა და შემდგომად ითხოვა მეფემან ჴმელეთით წარსულა და მისულა ყოვლად სანატრელსა პაპასთანა და განემზადა პაპა კარდინალებითურთ, რათა მიეგებნენ მეფესა და მიიწია მეფე ფერარას თვისთა დიდებულებითა და იყვნენ მეფესა თანა პაპისა (B-5r) ეპისკოპოსნი და მარკოზ პატრონი ფერარისა და მოძღვარი მეფისა გრიგოლი და თაყვანისცეს მეფესა ერთა ფერარისათა. მეფე ჯდა შავსა ცხენსა ოქროთა შეკაზმულთა თავდაბურვილი გვირგვინითა და მოაგებეს მეფესა ცხენნი თეთრნი შუბლი ოქრო არწიოსანნი და წმიდა პაპა პალატსა ჯდა თვისთა კრებითა და მეფისა ძმა წინა მიეგება პაპასა და მეფე მჯდომი ცხენსა შეიყვანეს კარსა და პაპამ რაცნა მოსვლა მეფისა, აღდგა და გამოეგება და შთამოხდა რა, მეფე ფეხზედ მდგომსა იახლა პაპი, ხოლო მეფემ ინება თაყვანისცემა, არამედ არა-ყო (B-5v) ესე პაპამან და მოეხვია მეფესა და მეფემ უამბორა ჴელსა და დაჯდა პაპა და მეფე მარცხნივ დაისვეს და კარდინალნი ფერკთა ქვეშე მათსა მჯდომარე იყვნეს და იყო ამბორი ურთიერთას და მეფე და პაპი მდუმარედ უბნობდენ მშვიდობისათს და ერთობისა ამისა. შემდგომად წარმოვიდა მეფე და წინა უძლოდენ ორღანნი და საკრავნი და მოვიდა პალატსა თვისა, ხოლო წარმოვიდა ვენედიკით პატრიარქი და წარუგზავნა ნავი ოქროთა ცურვებული და შთაჯდა პატრიარქი, ხოლო ნავი პატრიარქისა მსგავს იყო კიდობანსა ნოესსა, ზეითგან ოქროქსოილითა გარ(B-6r)დაფენილ და შინაგან პალატნი სკამნი და კიბენი და მუნით მიიწია პატრიარქი ფერარას, ხოლო ვენედიკითგან პაპასა მომკითხავად წარმოუგზავნა პატრიარქმან ორი არქიერი, ირაკლისა და მონევემასისა და შესთვალეს, თუ ვითარ შემოვიდეს ქალაქსა, ხოლო პაპამან განიზრახა თვისთა კარდინალებთა თანა, თუ ვითარ შემოიყვანნა და დაშთა ღამესა მას მასვე თავსა შინა და დილასა ადრე წარმოგზავნა პაპამან ოთხი კარდინალი და ოცდახუთი

ეპისკოპოზი და მარკოზ ფერალელი და სხვანი მთავარნი ცხენსა მჯდომი და წარუგზავნეს პატრიარქსა ცხენნი და (B-6v) ჯორები და შეჯდენ ცხენსა და მივიდენ ხილვად პაპისა. ორთ კარდინელთა ეტვირთა მკლავნი პატრიარქისანი და მიეახლნენ პალატსა. შთამოკდა პატრიარქი და შევიდა და იხილა ზემდგომი პაპი და უამბორეს ურთიერთას და ყოველთა უამბორეს პაპასა და იუბნეს და გამოვიდნენ პალატსა განმზადებულსა თვისა. ესე პატივი მოიპყრო მეფესა და პატრიარქსა პაპამან და ხვალისა იყო კვირიაკე და წირეს ეკლესიისა პალატსა და მარკოზ ფერარელი განკრძალვით ისმენდა. წარვიდეს დღენი რაოდენნიმე. პატრიარქმან შესთვალა, (B-7r) ვითარმედ იქმნა კრება ყოვლისა სოფლისა არათუ მარტო ეპისკოპოზთაგან, არამედ მთავართა ათასისთავთა და სპასალართაგანცა. და უკეთუ ვერვინ შეუძლოს აქა მოსვლად, პოტორიტინი წარმოგზავნეს, რომელი არს მაგიერი თვისი, ხოლო ესმა რა ესე პაპასა, შესთვალა მეფესა, ვითარმედ დრო მიეცა, ვიდრე ოთხისა თვისა, რათ შედმოვკრიბნე სამწყსონი ჩემნი და წარმოგზავნეს წიგნები ყოველსა ადგილსა, არამედ წარვლო ჟამმან და არავინ იქმნა მომსვლელი და მეფეც იტყოდა: „იქმნას მიზეზი ყოვლისა სოფლისა ამის კრებისა“ და განვიდა ჳმა აპრილისა ცხრასა, ოთხშაბათსა პირველსა მარხვისასა და შეითქუნენ სიტყვად და დიდებად ღვთისა (B-7v) და სადა შეკრება იქნებოდა, მისთვის ცილობა, თუ სადა და ვითარ დასხდენ კრებასა აღმოსავლეთისა და დასავლეთისანი, ხოლო ეწადა პაპასა, რათა ეკლესიასა შინა ერთსა მწარესა დაჯდეს პაპა და მისი კარდინალი და კრებანი, სხვასა მწარესა მეფე და პატრიარქი და კრებანი მათნი და იტყოდენ: „დაჯდეს პაპა შუაში“, ხოლო მეფე იტყოდა: „ესე მეფეთა არს საქმე და არათუ პაპისა და პატრიარქისა“. ამისთვის მრავალი სიტყვა შემოკდა და მოიღეს მატთანე ეტრატიკონისა, თუ ვითარ ჯერ არს მეფეთ ჯდომა და პატრიარქთა და განაჩინეს, ვითა ზემო (B-8r) ერთსა მწარესა პაპა მისის კრებითა და მეორესა - მეფეს და პატრიარქი მისის კრებითა და დგეს პაპისათვის ოთხს მწარსა ტრაპეზს დაცილებით და პაპის ტახტსა ერთს მწარს ქვეით დადგეს ალამანის მეფის ტახტი სახელისათვის მისისა და შემდგომად დასხდენ კარდინალები და ამას ქვეშ არქიეპისკოპოზნი, მღდელნი და დიაკონნი უთვალავნი და ამათ ქვემოთ თავადნი, ეგრეთვე მარჯვნივ განმზადეს მეფისათვის ტახტი წითლითა ოქროქსოვილითა და

ამისა შემდგომად პატრიარქისა ტახტი(A-3v) და ამისა შემდგომად სხვათა პატრიარქთა პოტირიტებისა და შემდგომად მიტრაპოლიტთა და ეპისკოპოზთა და მღვდელთა და კრებათა ამისა (B-8v) შემდგომად თავადნი და სპასალარნი ესრეთ არჩიეს და განაჩინეს და პირველსა ოთხშაბათსა, ვითარცა ვთქუთ, შეკრბენ ეკლესიასა დიდსა მოწამისა გიორგისასა. მოვიდა პაპა დაჯდა მარცხნივ თვისსა ტახტსა, ეგრეთვე მეფე და პატრიარქი დასხდენ და მარჯვნივ მეფისა ოთხმტკაველს ქვემოთ, ძმა მეფისა, დიმიტრი, ეგრეთვე პატრიარქი დაჯდა ტახტსა მაღალსა, ხოლო პოტირიტნი იყო ირაკლიელი ანტონიოს და იყო ანტიოქისა უფალი მოძღვარი გრიგოლის და ეფესელი უფალი მარკოზ და რუსი, კიევისა უფალი ისიდორე და ონომვასისა უფალი (B-9r) დოსითეოს, სარდისა უფალი დიონოსიოსი. დაჯდა ხორო, ვითა იყო წესი, რომელი იყუნენ ესენი ტრაპეზუნტისა დორეთეოს კეისარის კვიზირელი და ანეკირიისა და ბესარიონ და ნიკომდისა მაკარიოს, ლაკიდემონისა - მეთოდოს, თარნენელი ეგნატი და დოროთეოს ამასიისა, იოასაფ ორდოვლახელი, დამიანე სტავროპოლელი და მიტროპოლიტნი და სხვანი მრავალნი ეპისკოპოზნი და წინამძღვარნი მთაწმიდისანი და სხვანი ჯვარშემოსილნი კრებანი და ამისა შემდგომად მთავარნი თვისად განწესებულსა ადგილსა ისხდეს და (B-9v) სანატრელისა პაპას ქვეით ალამანის მეფის ტახტი და შემდგომად ისხდენ კარდინალნი და პაპის ძმისწული, უფალი კლიმენტოს და შემდგომად მარკოზელი იორდანე, სვენჩის ეპისკოპოზი კარდინელი ურშინისა და ანგელოზელი ივლიანე და ჯვარწმინდელი პლაკედია, ფორმანოს პოლიმონიელი, პონიოსელი ეპისკოპოზი და ეფესკოპოზნი ორასანი, ილუმენნი და არქიმანდრიტნი და მრავალნი მწყემსი ეკლესიისა და მონასტრისა იჯდა ამათ მხარს, ხოლო პატრიარქი უძღურებდა და არა ეწადა ჯდომა კრებასა (B-10r) და სარდიელიცა იყო სნეული და მოიღეს შუა ამათსა ტახტი უფლისათვის ჩვენისა იესო ქრისტესა, მართლმსაჯულისა დიდისა მღვდელთმთავარისა, წმიდა სახარება დადვეს მას ზედან და სახარებისა იმიერ და ამიერ პეტრესი და პავლესი თავნი და ლამპარნი მრავალნი მდგომარე იყუნეს და ვინცა იხილვიდა საკვირველსა ამას კრებასა, ემსგავსებოდა ზეცისა განწყობილთა, ცანი ბრწყინვიდეს და ეკლესია განათლდა და ღაღადებდნენ ერთობით: „დაამტკიცე უფალო სარწმუნოება ესე“ და იყუნენ ყოველნივე შემოსილი, ვითა მეშვიდეს

კრებას და იქმნა დიდი მდუმარეობა. (B-10v) მაშინ აღდგა პაპა და დადგა ფეხზედან ყოველნი მისნი კრებულნი და ჴმა-ყო პაპამან: „კურთხეულ არს ღმერთი“. მაშინ მღვდელმთავარნი და დიაკონნი სამღვდელონი და ერისაგანნი ევედრებოდეს ღმერთსა, რათა გაერთედეს ეკლესია და აღვოცონ განხეთქილება ეკლესიათ, ხოლო რა დასრულდა ესე ვედრება, დასხდენ ყოველნივე. მაშინ ბრძანეს აღვდენა ანბონსა, რათა წარიკითხონ საქმე ამა კრებისა და პატრიარქისა დიაკონმა თქუა აღმოკითხვა სახელისა წმიდისა დაუსრულებელისა (B-11r) სამებისა - მამისა, ძისა და სულისა წმიდისათა და ორსავე კერძოსა ფრანგთა და ბერძენთა დღეს ერთ იქმნენ და წმიდა ყოვლისა სოფლისა კრება აღიარონ. ევეგნიოს, მონა ღვთისა, ამის საქმისათვის ვწერ, რათა მტკიცედ იყოს დიდსა ღმერთსა ჴემმარიტად ვმადლობდეთ, რამეთუ არა დაივიწყა ღმერთმან თვისითა მოწყალებითა, რათა განამრავლოს დიდება, ერთობა მართლმადიდებლობისა, რამეთუ ირყეოდა ეკლესია და მრავალი შფოთი, ხოლო ღმერთმან ერთობით შეგვაერთა. ნება არს ღმრთისა, რომელიცა არს გულმოდგინედ სულიერი (B-11v) შვილი ჩვენი.

იოანე პალეოლოგს, მეფე ბერძენთა და ღვთისმოყუარემან ძმამან ჩვენმან, კოსტანტინეპოლისა პატრიარქმან და სხვათა პატრიარქთა, პოტირიტები კუალად სხვანი არქიერნი, მთავარნი და დიდებულნი ყოველნივე მოიწივნენ ვენედიკს ფებერვალსა, რათა ჩვენთანა ერთობით იყუნენ და ინებეს აქა, ფერარას, კრება და ამოვწერეთ ყოველთა მთავართა და დუკთა, რათა შეიკრიბნენ და ერთ იყუნენ ჩვენთანა და ეგრეთვე იქმნა და ყოველთა სიმშვიდითა კრება ვქნათ და ერთ (B-12r) ეკლესიანი ნებითა ღმრთისათა და გვასწაოს სიყუარული, რათა იდიდებოდეს პირველად ღმერთი და აპრილსა ცხრას, განჯორციელებიდან ათას ოთხას ოცდათურამეტსა ზეით წერილნი წიგნნი წარიკითხეს. აღდგა ერთი კაცი ფრანგთაგან და თქუა: „იტყვიან ფრანგთა შორის სარწმუნო ხართ ძმანო, ამას დღეს აღმოკითხულსა წინაშე თქუენსა“. მაშინ ყოველთა სიტყუა უგეს ერთვობით: „ვითარმედ სარწმუნნი ვართ და აღვიარებთ“ და დაწერეს ყოველთა აღვიარება ესე და შეიქმნა კრება და თქუეს დიდება (B-12v) მაღალთა შინა ღმერთსა, ვინცა შეუძლო თვითეულად მაშინდელი წესი და განგება და დაიხსნა მას დღესა კრება და წარვიდენ თვისსა ადგილსა. და ეკლესია ფრა(A-4r)ნგთა ევედრებოდა მეფესა, რათა არა წარვალსო დღე ცუდათ, რათა გარიგდეს და

გამოიკითხოთ საიდუმლო, რომელიც არს მათ შუა და ბრძანეს განსაწმედელისათვის და უცომოსათვის და სხვათა საქმესათვის. ამათ საძიებლად კაცნი ბრძენნი სარწმუნონი და გამოარჩიეს ფრანგთა კარდინალი ორნი, ეპისკოპოზნი ორნი და მწერალნი (B-13r) ორნი და ეგრეთვე ბერძენთა ორ-ორი, ვითა მათ ესენი გამოარჩიეს და თვისითა სიტყვის მგებელობენ და ეგრეთვე მოვიდნენ ეკლესიასა ფრანჩისკოსა და იქმნებოდა სიტყუა მათ შორის და ოთხსსა ივნისსა დასხდენ კრებასა, იწყეს ფრანგთა მრავალთა მიზეზთა თხრობად და მიუგო მარკოზ ეფესელმან: „ვითარმედ აღსწერეთ წადილი და უმჯობესი თქუენი თვითეულად და მოგიგებთ სიტყუასა.“ ეგრეთვე ესე რა მოისმინეს ფრანგთა, განიხარეს და მაღლობა შესწირეს ღმერთსა და აღდგენ კრებითგან და დასწერეს თავად თავედინება ფრანგთა (B-13v) და თოთხმეტსა ივნისსა კუალად შეკრიბენ კრებანი და დაკრძალეს კარი ეკლესიისა, რათა არა შეწუხდენ ერისაგან და მიუგო ბესარიონ, ნიკიისა მიტროპოლიტმან, თავად სიტყვისაგან თითოეული. პირველად იტყოდნენ ფრანგნი განსაწმედელისათვის, რამეთუ არს ცეცხლი განსაწმედელი, რომელ ცოდვილნი განვლიან ცეცხლსა და განიწმინდებიან და მიუგო ბესარიონ: „სული ცოდვილისა წარვალს ადგილსა ბნელსა და მწუხარებისასა და სწადისთ ნათელი ღმრთისა, არამედ სოფელსა ამას ოდეს შესწირვენ მღდელნი (B-14r) მსხვერპლსა და იქმნენ მოწყალეებასა, მით განმწმდებიან მუნ სულნი განთავისუფლდებიან ბნელისაგან და მწუხარებისაგან, გამოვლენ და წარვლენ სასუფეველსა ცათასა არა თუ ცეცხლისაგან იქმნება განწმედა და არცა აღვიარებთ, ვითარცა ვიტყვით ჩვენ ამას, რამეთუ ლოცვა და მოწყალეობა და ვედრება განათავისუფლებს სულსა ბნელისა მისგან გარესკნელისა. და კუალად მიუგო სულისა წმიდისა გამოსვლისათვის და უცომოსა და სხვათათვის. ისმინეს ფრანგთა სიტყუა ბესარიონისა და მიუგეს (B-14v) მსწრაფლ სიტყუა და მრავალი იზრახეს ურთიერთას და დაიხსნა კრება და ივლისსა ათექუსმეტსა, დღესა ოთხშაბათსა ბრძანა მეფემან, რათა მიიწივნენ ყოველნი და შეკრბენ პალატსა პატრიარქისასა და მეფეცა მიიწია და დასხდენ ტახტსა თვისსა და მუნ იზრახეს მრავალი დილითგან, ვიდრე ექუს ჟამამდე და მეფემან ყოველივე განზრახულობა მათი შეისმინა და თქუა ბერძენთა წერილთა და ბრძანა შეყრა ყოველთა ხვალისა, ათჩვიდმეტთა. ამის თვისისა ორსავე ხოროსი და შეკრბენ ორნივე და

იტყოდენ ფრანგნი და ბერძენნი მრავალსა. უფალი არა რას იტყვის სარწმუნოებისა(B-15r)თვის მთავართა მოლოდებისათვის, ვინათგან ოთხთა თვეთა მოსვლისა პაემანი მიეცა ბერძენთათვის. ელოდენ მეფეთა, დუკთა და მთავართა კრებასა. ენებათ მისვლა, ვინათგან არა მოვიდნენ და იყუნენ ბერძენნი მოწყენილ არა მოსვლისათვის ამათისა და რა დასრულდა და იყუნენ მწუხარე, რომელი გამოჩნდა ჟამსა და სხვანიცა სასიკუდინენი სნეულებანი და შეშინდეს დიდათ და შეიქმნა სარდისა დიდებითა, მოვიდნენ მომავალნი მეფენი და დიდებულნი ფრანგნი. ხოლო დაიყუნენ მჭიმუნვარედ და ეტყოდა: „ძმანო, რასა იურვით? მე მეფესა და პატრიარქთა ნავრსა (B-15v) და ცარს ყოვლისა სოფლისა მართლმადიდებელთა კრება და სხვათა პატრიარქთა, პოტირიტები და ჩვენნი არქიერნი და კარდინალები არს კრება მზათ, ჯერ არს, რათა ვიწყოთ ხვალისა სიტყუად“. და მოიღეს სიტყუა მოწმობით. იყო მას ჟამსა ოკდომბერი რვა, ინდიკტიონი ორი, დღე ოთხშაბათი და დაიწყეს სიტყუა და კრებამან, რამეთუ პაპა სნეულებდა მიკრისითა სნეულებითა, ვერ მიიწია კრებასა, სადაცა იყო ტახტი პაპისა და მეფისა და სხვათა, რამეთუ კრება ევინეს იყო პალატსა და მუნცა პალატსა პაპისასა თანა წარჰყუნეს ტახტნი, ვითა ზემო ვთქუთ, განწყებით ეგრეთ და შორით მოსულნი (B-16r) არ მოსულიყვნენ პალატსა მას და დასხდენ წესისაებრ, ხოლო ვინათგან პაპასა და მეფეს სწორე სიმაღლე აქუნდა წითლითა შემოსილი, აგრეთვე პატრიარქსა ოთხმტკაველოდენ, ვინათგან უმცროსი იყო პატრიარქი პაპისა და პალატსა შინა ტრაპეზს წინ დადგნენ ექუსნი ბერძენნი და ექუსნი ფრანგნი სასაუბროთ სჯულისა და თავნი მოციქულთანი პეტრესი და პავლესი იყო მუნ. ხოლო ექუსნი ესენი არიან: ეფესელი მარკოზ, რუსიელა ისიდორე, ნიკისა ბესარიონ, სკეოფილასის ქათუპოლოს, ხარტოფილაქ სოვალსამონ და უფალი გიორგი. გამორჩეულნი ფრანგთაგან (B-16v) ესენი არიან: კარდინალნი ორნი ანგელოზელნი ივლიანე, ფარნაოზ, მთავარეფისკოპოზი როდეელი ანდრია ფოროლი, ვენესელნი ეპისკოპოსი ორი ღვთისმეტყუელი, მდღელმონაზონნი კაცნი.

ბერძენნი იწყეს სიტყუად და აღდგა ნიკიელი ბესარიონ და იწყეს ჴელმოჭიდობით ქება პაპისა, მეფისა და პატრიარქისა და იწყო მამისა და ძისა და წმიდისათვის და კუალად ერთაესებისა და განკვირდენ და ცრემლითა აფრქვევდნენ იატაკსა (A-4v) ვიდრე

შთასვლადმდე მზისა და დაიქსნა კრება და აღუთქვეს შაბათისათვის კვალად კრება და მოიწია რა (B-17r) შაბათი და შეკრბენ კრებანი პალატსა პაპისასა და როდელმან ანდრიამ იწყო შემკობად ყოვლად სანატრელისა პაპისა და მეფისა და ყოველთა კრებათა ვიდრე მწუხრადმდე და დაიქსნა კრება და გაისმა სამშაბათისათვის, რათა იწყონ კრებად. კულად შეკრბენ სამშაბათსა ოკდონბერსა ათოთხმეტსა ტამარსა და პალატსა პაპისასა კრებანი და თქვა ეფესელმან, ვინათგან მოვედით და შეკრბით ძალით ღმრთისათა, ვინა გვაქვს ერთობისა სიყვარული, შევერთდეთ ორნივე ეკლესია ერთად და რა არს საწადელი თქვენი, ურთიერთას (B-17v) სიყვარულით ვისმინოთ და ნუ ვინმე გულმწყრალად იტყვის სიტყვასა, არამედ სიმშვიდით ისმენდეთ და ეგრეთ ჩვენცა თქვენ მიერსა და ეფესელსა სიტყვა უგო ფრანგმან როდელმან ეფისკოპოზმან, ვითარმედ გევედრებით ჩვენცა ურთიერთას სიყვარულსა, რამეთუ თვთ ქრისტეს სიყვარული არს, რამეთუ სიყვარული და მშვიდობა და ჭეშმარიტება თქვა ქრისტემან: „მე ვარო“, ხოლო გულმწყრალსა შევრისხავთ და გევედრებით, რაცა გითხრათ, სიტყვა მოგვიგოთ წმიდათაგან გამორჩევით და ნუ იტყვიოთ სხვისა ლექსისაგან სიტყვასა უსიბრძნისა და ნუცა ცუდსა იკადრებთ თქმად. და სიტყვა უგო ეფესელმან (B-18r) ფრანგსა ანდრიას, ვითარმედ: „ჩვენ აღმოსავლეთისა ძმათა სიტყვა გვაქვს და მოგიგებთ თავად-თავედად“ და დაიქსნა კრება. და კრება იქნა ოკდონბერსა ათოთხმეტსა და იტყოდენ, რათა „პირველთა კრებათა წერილნი მოვილოთ და გამოსვლისათვის სულისა წმიდისა“ და დაიქსნა კრება მრავლისა სიტყვისაგან და კვალად ოკდომბერს ათექვსმეტსა შეიქმნა კრება, მაშინ ეფესელმან იწყო და მოახსენა პაპასა, რათა „წარიკითხონ ყოვლისა სოფლისა კრებანი წესისაებრ, ეგრეთვე პირველისა კრებისა და მეორისა, რომელიცა არს საფუძველი ეკლესიისა და სარწმუნოებისა, რათა გამოჩნდენ საქმენი ჩვენნი (B-18v) მუნით და სახოება, რომელიცა გვაქვს ერთობისა და მათი მადლი მოვილოთ, რათა აქა შეკრებულნი დავმტკიცდეთ. ვინა არა გვაქვს წიგნები პირველისა და მეორისა კრებისა, უკეთუ ბრძანეთ, წარიკითხონ“. მაშინ მიუგო კარდინალმა იოანემ: „მამანო სარწმუნონო, ბრძანება არის ყოვლად სანატრელისა პაპისა, რათა სწორედ დავიცვათ მამათ ერთობა“ და უფალი მარკოზ ეფესელი იტყოდა რა ამას, მოემზადა როდელი მაშინ, სიტყვა უგო კრებასა, ვითარმედ: „ვითა პირობა

არის მამათა მიერ ვიპყრათ და უკეთუ გნებავსთ აღმოიკითხომათ თქვენად გასამართლებლად, (B-19r) არათუ ჩვენისა ნებისაებრ, არამედ ორთავეთათჳს“, ხოლო ეფესელმან მარკოზ მიუგო და ჰრქვა: „წარიკითხონ კრებისა რომელიცა საჭმარ არს“. და აღმოიკითხეს ნიკიის კრებისა განწესება სამას ათვრამეტსა მამათა, მეორისა და მესამისა. აწ ყავით ნიკიისა კრებისა განწესება, ამათ წინააღმდეგომნი ეპისკოპოზნი განიკვეთებიან და ერისგანი შეიჩვენებიან. მაშინ იწყეს სულისა წმიდისა გამოსვლისათვის, რამეთუ ფრანგნი იტყოდეს: „გამოვალს სული წმიდა მამისა და ძისაგან“ და ბერძენნი იტყოდეს: (B-19v) „მამისაგან გამოვალს და არათუ ძისაგან“. და იტყოდეს მრავალსა ამისთჳს ფრანგთა და ბერძენთა ფილასოფოსნი და მოწამედ მოიყვანეს კირილე ალექსანდრიელი, რომელმანცა მისწერა პატრიარქსა ანტიოქისასა, რომელიცა მაშინ იტყოდენ სარწმუნოებისა ჩვენისათვის, რომელიცა ამა ლექსსა არცა მოაკლდეს და არცა მოემატოს. არა იტყოდენ ისინი, არამედ სული წმიდა იტყოდა მათ შორის. ამისთვის გამოვალს მამისაგან, რამეთუ მხოლოდ შობილი სიტყვა არა არს განშორებული მამისაგან, ხოლო მარკოზ ეფესელი იტყოდა: „ისმინეთ სამღთოსა კირილესთვის, თუ რასა იტყვის, (B-20r) ვითარმედ „არცა შემატოს მას სარწმუნოებასა და არც დააკლდეს და გვედრებით, რათა წარიკითხოთ მეოთხისა კრებისა პირველი და დასასრული სარწმუნოებისა“, ეგრეთვე წარიკითხეს და იტყოდა: „პირველი წმიდა და ყოვლისა სოფლისა მეოთხე კრება ხალკიდონისა მაღლითა ღვთისათა და ნებითა მეფისა ჩვენისა მარკიანესით იქმნა კრება სამწყსოსა ბირთვინიისასა მოწმობით წმიდისა მოწმისა ევფემიასითა“ და ბრძანეს მდაბლად და დაამტკიცეს, ვითა რაოდენი იქმნა პირველსა კრებასა და მეორესა და მესამესა ბრძანებით ღვთისათა და პირველსავე და შემდგომად აღმოიკითხეს და დასასრულსა პირველისაებრი სარწმუნოება, რომელ არს (B-20v) „მრწამს ერთი ღმერთი“ და შემდგომნი ამისნი, რათა ეგოს შეუძრველად და არა რა შემატება ექმნას და აღმოიკითხეს კვალად სიტყვანი წმიდისა ყოვლისა სოფლისა კრებისა მეხუთისა იოანეს პატრიარქისა კოსტანტინეპოლელისა, ვითა მოგვეცა წმიდათა მამათაგან, რათა არა შეირყიოს და იდგეს მტკიცედ და იქადაგოს იესო ქრისტეს მიერთთა ბრძანებითა, უნაკლულოდ დაიცვებოდენ მრწამსი და ჳმა-ყო წმიდამან ამან და

ყოვლისა სოფლისა კრებამან ნიკიას ჟამსა ღვთისმოყვარისა კოსტანტინეს ზე, რომელიცა ამანვე დაამტკიცა და მეორე და მესამე და მეოთხე კრებამ, ვერავინ შემძლებელ (B-21r) არს ამათსა შერყევასა, რომელი დაამტკიცეს. ესე რჯული შეურყეველად დავიცვათ უეჭველად და ყოველი ბოროტი და ამპარტავნება განვიშოროთ ერთითა პირითა, წ(A-5r)მიდასა სამებასა თაყვანისვცემდეთ, არს კულად სარწმუნოება, რომელი შეკრბა კოსტანტინეპოლის ასმორმოცდაათთა წმიდათა მამათაგან, რომელიცა კულად ემსგავსნეს ნიკიას შეკრებულთა წმიდათა მამათა და გვასწავეს ჩვენ სარწმუნოება წმიდა და შეაჩვენეს არიოზ უღვთო და მეორესა კრებასა რომელი შეკრბენ კოსტანტინეპოლის ასორმოცდაათნი წმიდანი მამანი გამომთქმელნი სარწმუნოებისანი (B-21v) და მრწამსისა და განაჩინეს სულისა წმიდისა ღვთაება და წვალება მაკედონისა სულისა წმიდისა მტრისა და აპოლინარისა უღვთოსი შეაჩვენეს და შევიწყნარებთ მესამესა კრებასა ორასთა მამათა შეკრებულთა ეფესოსა, ეგრეთვე მათცა დაამტკიცეს ესე სარწმუნოება და შეაჩვენეს ბილწინისტორ, უსჯულო და სამაგელი მისი და მათ თანა ერთ ჳმა ვართ ჩვენ და კვალად ხალკიდონს ექვსასოცდაათთა წმიდათა მამათ და სამთა მათ კრებათა თანა ესცა ერთჳმა იყო, მათი, რომელთა აწინდელი ესე მრწამსი თქვეს და შეაჩვენეს ერთისა ბუნებისა მეტყველნი, ხოლო ამისა შემდგომად (B-22r) იწყეს ბერძენთა მრწამსი თარგმანებითურთ მისით და იყო დიდი სიტყვის გება ურთიერთას შორის და მოიღებდნენ მოწმად მრავალთა სამღთოთა წერილთა ორნივე და მოიღეს მეშვიდის კრების განწყესება.

შეკრებულთა წმიდათა და ყოვლისა სოფლისა მეშვიდისა კრებისა, რომელიცა შეკრბენ მეორედ ნიკიას წმიდა და ყოვლისა სოფლისა დიდი კრება მადლითა ღვთისათა ქებული მართლმადიდებელთაგან და მართლმადიდებლისა და მოყვარისა ჩვენისა მეფისა კოსტანტინეს და ირინე, დედისა მისისა, რომელიცა შეკრბინეს მეორედ ნიკიას ბრწყინვალესა პოტოთრონსა სამწყსოსა (B-22v) ბითვინისასა ამა წმიდასა ღვთისა ეკლესიასა, რომელსა ეწოდება სოფია. იწყეს მოცემულისა სამძღვრისა განახლება. კათოლიკე ეკლესიისა ბრძანება პირველისაებრ განწყესებისა, რამეთუ ნათლითა მისითა განვნათლდით და მეცნიერება მისი ჩვენ მოგვენიჭა და ბნელისა მისგან ეშმაკთასა სალტოლვილისა განგვაშორვა ქრისტემან, ღმერთმან ჩვენმან, ვიდრე აღსასრულადმდე და აღასრულეს

ბრძანება ესე საღვთო მამათა მეშვიდისა კრებისა. თქვეს არცა რათურთით მოკლება, გინა შემატება, რომელიცა აღწერილ არიან და დაბეჭდილ წმიდათა და ყოვლისა სოფლისა მეექვსისა კრებისათა და დავიცვათ მართლ აღსარებითა, ვითა (B-23r) ზღუდესა მტკიცესა უკუნისამდე.

ამან წმიდამან კრებამან ისმინეს რა ყოველთა ერთობით აღიარეს, ესრეთ გვრწამს და ყოველნი ამას ვეძიებთ და ყოველნი ერთითა პირითა და ერთითა სიტყვითა დავწერეთ: „ესე არს სჯული მოციქულისა, ესე არს სჯული მამათა, ესე არს მართლმადიდებელთა, ესე არს სჯული ყოვლისა სოფლისა და ქადაგთა: „მრწამს ერთი ღმერთი“, ვაქებთ სამებასა და წმიდათა ხატთა უამბორებთ და მისი აღმსარებელნი არა მრწმუნებელთა შორის განვაგდებთ ეკლესიისაგან, ხოლო ჩვენ პირველსავე კათოლიკე ეკლესიისა აღსარებასა ზედან ვდგათ და მათსა შეკრებულსა ვიმარხავთ და ვინცა მოაკლებს (B-23v) და ანუ შემატებს ეკლესიისაგან, რომელიცა აღიარეს შვიდმან კრებამან ღვთისაგან. ამათ წინააღდგომთა შევაჩვენებთ. და ესენი რა აღმოიკითხეს ბრძანებანი მეშვიდისა კრებისანი, მოიტანეს ერთი წიგნი ძველი და ეწერა ამა შვიდისა კრებისა ბრძანებანი და იპოვეს ღვთისმეტყველებით წმიდისა სულისა მამისაგან გამომავლობით და ძისაგან, ვითარცა ფრანგნი აღიარებენ, მრავალი სიტყვა შემოჰდა და გრძელი. აჩვენებდნენ, ვითარმედ ძველი წიგნი ფრანგნი ამა წიგნითა ფრიად იქადოდნენ და მრავალსა იტყოდნენ და ბერძენთა არცა ერთი სიტყვა მისცეს მისთვის, (B-24r) ამისთვის რამეთუ ჟამი აღარა იყო საუბრისა და მას დღესა დაიქსნა კრება და წარვიდნენ.

და კულად ოკდომბრისა ოცსა, დღესა ოთხშაბათსა შეკრბნენ კულად კრება წმიდასა ტაძარსა ფრანჩისკოსასა და თქვეს აღმოსავლელთა: „ისმინეთ მამათა ღირსთა ეპისკოპოზთა და ბრძანეს სათნოთა ღვთისათა მამათ ყოვლისა სოფლისა ამის სარწმუნოებისათვის, დაბეჭდეს და დაიმტკიცეს და ჩვენ სასოებითა მამათა ჩვენთათა მათ მიერი ბრძანება დავიმარხეთ და მათ მიერისა შეჩვენებისაგან ჩვენ ვიშიშვით. ვერ შემძლებელ ვართ რწმუნებად თქვენ მიერსა თქმულსა, რომელიცა იტყვით წმიდისა მოწამისა შორის“. მაშინ თქვეს დასავლეთისათა ამაღლებულთა: „მეფეო, ესე (B-24v) წიგნი, ჩვენ მიერ მოტანილი წმიდისა მეშვიდისა კრებისა, არს წიგნი ფრიად ძველი და არს შეუძლებელ თარგმნად, რომ

შეიტყოს კაცმან, რამეთუ არა რა წინა აღმდგომნი არს წიგნსა ამას შინა და არს ჩვენდა მეცნიერი კაცი ძველი და ბრძენი და მრავალთათვისა დასწერს და ამა მრწამსისა თავს დაუწერა, რომე მეშვიდეს კრებას ესრეთ დაუწერია, ვითა ამა ძველსა შინა წიგნსა ძეს, რომელიცა საჯაროდ აღმოიკითხეს“, ამისთვის იწყეს ზრახვა აღმოსავლეთისათა და დასავლეთისათა და ეპიებდნენ გამოსვლისათვის სულისა წმიდისა და აღიხსენეს ღვთისმეტყველისათვის გრიგოლისა კლიდონისა ებისტოლესა (B-25r) შინა აღმოიკითხული და იოანეს სახარებისაგან და კირილეს მიერ აღმოიკითხული, ვითარმედ ვკითხო მამასა ჩემსა და სხვა ნუგეშინისმცემელი მოგივლინო თქვენ და დაესრულა და წარმოიღეს დიდისა ბასილისა და გრიგოლი ღვთისმეტყველისა და სხვათა ეპისკოპოზთა და მრავლად იუბნეს და გაიყარა კრება.

და კუალად ოცდახუთსა ამასვე თვესა, დღესა შაბათსა, შეკრბა კრება (A-5v) შეიყარნენ და თქვეს კუალად გამოსვლისათვის სულისა წმიდისა, მოიღეს ნეტარისა აგვისტინეს წიგნი და საღმთო აბროსისი მღვდელთმთავრისა მედიოლანელისა და ილარიონისი და მოიღეს ბერძენთა (B-25v) დიდისა ათანასესი და დიდისა ბასილისი და საღმთოსა ოქროპირისა და სამღთოსა ანასტასიოსი, ღმთისა ქალაქისა დიდისა ანტიოქისა, მთით სინით აღმოსრულისა და ეპიფანე ეპისკოპოზისა კვიპრიელისა და სხვათა მრავალთა თქვეს და განარჩევდეს ურთიერთას სმენითა და სიტყვითა მიგებითა.

კუალად შეკრბენ ნოემბერსა პირველსა, დღესა შაბათსა და კუალად მეოთხესა ნოემბერსა სამშაბათსა, კუალად ნოემ-ბერსა რვასა და კუალად ნოემბერსა იწ (18), რაოდენიცა ითქ-მოდა, შეკრბებოდნენ, იტყოდენ მხოლოდ სულისა წმიდისა-თვის, მოვიდნენ პოტირიტები მთვარისა (B-26r) ვორონდისანი ფრანგნი კრებაში წარვიდნენ და თაყვანისცეს მხოლოდ პაპასა და უამბორეს მარჯვენასა მჯდომარესა ინაჯთ მეფისა და თანა წარჯდენ პატივსა ჯელმწიფისასა და არა რა ჯეროვანნი პატივი მისცეს კრებასა და აღმოიკითხეს ენისაებრ მათისა, ხოლო მეფეც და მისნი კრებულნი ვერ ისმენდეს მათსა, რამეთუ არა იყო ელენებრ, არამედ ფრანგულებრ და აღდგა მეფე და დაიჯსნა კრება და მწუხარე იყო მეფე და თვისად შეურაცხებად შერაცხა (B-26v) პოტირიტებისაგან მეფობისა მისისა თაყვანისუცემელობა წესისაებრ დაკლება და იტყოდა:

„არღარა წარვიდე კრებისა და არცაღა ვყო კრება ამისთვის, რომელ შეურაცხ ვიქმენ და სირცხვილეულ არა თაყვანისცემისთვის“, ხოლო ისმინა რა ესე პაპამან, წარუგზავნა ვედრებად კაცი მაგიერათ მისად, რათა ქმნას კულად კრება, ვითარმედ დუკსა მოუწერა: „არა რწმუნება ბერძენთა კრებისა, არამედ ჩვენ შორისი ქმნას კრება და ამათცა ამა ერთობითსა სარწმუნოებაზედ მოვიყვან, რათა ერთ იყვენ ყოვლისა სოფლისა ეკლესიანი“ და მეფემან ისმინა პაპისა და ოთხსა დეკენბერსა, დღესა (B-27r) ხუთშაბათსა შეიყარნენ კულად კრებანი და იქმნა ჯდომა მეფისა და სხვათა კრებულთა და მოვიდნენ პოტირიტები დუკასანი და თაყვანისცეს მეფესა და არავითარ ჯერ არს მეფეთა ეგრეთ და ძალითა ითმენდა ამას მეფე და ბრძანა მეფემან, ვითარმედ გამომავლობისათვის სულისა წმიდისა, ვიდრე მწუხრადმდე და შემდგომად გაიყარა კრება.

და კულად რვასა დეკენბერსა და შექმნეს პირველად სიტყვანი მრავალნი და დაშვრენ საუბრითა და შეწრფენ, ხოლო ეპისკოპოსნი და კლირიკოსნი და ყოველნივე მყოფნი კრებისანი იტყოდენ თვისთა თავთა შორის: „რა არს ესე ლიტონი (B-27v) სიტყვა, რომელ გვესმის, არცა მათ ძალუც ძლევა ჩვენი და ვერცა ჩვენ შემძლებელ ვართ ძლევად მათდა, ამისთვის ჯერ არს, რათა წარვიდეთ ქალაქსა ჩვენსა, ხოლო მეფე იყო კაცი სულგრძელი დიდად და ყოველსავე მოითმენდა და წინასწარსა საქმესა გამოარჩევდა ორთავე შინა კრებათა. შთავარდა მეფე ზრუნვასა შინა მსგავსად მძინარისა და პატრიარქიცა იყო სნეულებასა შინა სრულიად შეუძლებელ სიტყვისა და სმენისა.

გამოჯდა დღე ათექვსმეტი და პატრიარქი მცირედრე უკეთ იყოფებოდა და მივიდნენ კრებანი, კერძო ბერძენთა პატრიარქსა თანა და ევედრნენ პატრიარქსა და დასვეს ტახტსა ზედან და მიიყვანეს წინაშე (B-28r) და იყოფებოდა მის თანა ვიდრე ორდღე და განიზრახვიდენ მეფეც და პატრიარქი. მსწრაფლ მიიწინენ ეპისკოპოსნი და ყოველნი კრებანი. იტყოდენ ბერძენნი და კრებანი რაოდენიცა ქმნილ იყო პალატსა მეფისასა და მოწყინე იქმნა მეფე და თქვა: „ჩვენ ეკლესიისა გამოჩენა გვინებს, ამისთვის დაუტევეთ სამყოფნი, ჩვენნი მამულნი და მოვედით ფრიადითა შეჭირვებითა და დავმაშურალდით. ვითხოვ ეკლესიისა წარმოჩენასა, დასცხრეს ეკლესიისა განხეთქილება ორთავე შუა და თქვენ ყოველნი

მოხვიდეთ ამა საქმისათვის და მოიწიენით შერყეულისა ეკლესი-
ისათვის და მთავარნი მარ(B-28v)თლმადიდებელთა სჯულისანი.
დაიმედებულ ვიყავ კლირიკოსთა. მე ერთისა სახეობისათვის
ვიჭირავთ, რათა ცოდვილმან რამე მოვილო ღვთისაგან შენდობა,
ამისთვის არცა ვისმენდით, არცა ვეძიებთ სხვასა დიდებასა,
არამედ ამისთვის წესი არს თქვენ მიერ გამოჩინებად ერთობისა
წმიდისა ეკლესიისა და უმეტესად რომე მოვიქცეთ მამულსა ჩვენსა
დიდებითა და ქებითა, არამედ მივიდეთ სირცხვილეულად“. ესე
სიტყვანი ითქვენეს მეფისა მიერ წინაშე სინოდისა. თქვა: „რამეთუ
პაპამან, მომითხრა ჩვენ, ვითარმედ ჯერ არს აღდგომად აქა (B-29r)
ფერარათგან და წარვიდეთ ფლორენციასა და მუნ აღვასრულოთ
კრება, ვითარ უკლებ კეთილ არს სიტყვა ესე ჩვენდა ანუ არა“ და
სიტყვა უგეს ეპისკოპოსთა მეფესა: „ჩვენ, ჯელმწიფეო, გვენბავს
არაოდეს არ წარვიდეთ აქა ფერარათგან. ამის მიერ შეიქმნა გამო-
ჩინება, რამეთუ აღსრულდეს აქა კრებანი, არათუ სხვასა ადგილსა
ჯერ არს ჯელმწიფობისა შენისათა, რათა გამოჩნდეს, თუ რასათვის
წარვიდეთ ფლორენციასა? არა ჯერ არს აქათგან წარსვლა ჩვენი,
რამეთუ არა ჯერ არს სხვასა ქვეყანასა სხვი(A-6r)თა მივიდეთ“. და
თქვა მეფემან: „ვითარ ვსთხოვოთ ნავნი და ხარჯნი, უკეთუ უკანვე
ვიწყოთ სლვად და იყვენენ საფა(B-29v)სესა ზედან ხარჯსა იწროდ“. და
იტყოდა ყოვლად სანატრელი პაპა კრებისა მიმართ ბერძენთსა:
„უწყოდეთ მართლიად, რამეთუ არა რა მაქვს ფორერას, რათამცა
ნუგეშინისგეც ხარჯისაგან და მოგეც. არს ესე ადგილი ვონონიასი
არს, არს ჩემი რაოდენიცა გინებს და მოგეც ფორორეთგან ორმოც-
დაათს დრაჰკანს, რომე გამოვიდეთ ფორარაი კრებანი ფორარითგან
და წარვიდეთ ფლორენციას. ისმინეთ და მომდევდით მე, ვიდრე
ფლორენცადმდე და აღვითქუამ, რათა მოგცემ კოსტანტინეპოლისა
შეწევნისათვის თორმეტი ათასი დრაჰკანი და ხომალდნი ანუ
თქვენი რა მაცს ვალი გარდასაჯდელი, არამედ (B-30r) ხარჯი რაო-
დენიცა აღვითქვი, აღილებდეთ თვეთა თვემდის, ვითა ჯერ არს,
ეგრეთ დადებული, მოვედით და წარვიდეთ ფლორენციას. იყოს
ვადა სამისათვის ანუ ოთხისა გქონდეს დიდება, რომელიცა მიგცეთ
ქვეყანასა თქვენსა, უკეთუ გინებსთ, ერთად აღვიარნეთ და ვიყოთ
სწორათ.

ეპისკოპოსთა, ვითარცა ისმინეს ესე, ფრიად შეწუხდენ, ამის-
თვის, რამეთუ საზრდო არა რა ჰქონდათ, რათა ქმნან კრებანი,

ბრძანა, ანუ მიყვნიენ სიტყვასა პაპისასა, მივიდნენ ფლორენციას, უკეთუ არა შეკრეს პირობა, რათა მიყუნენ, რომე იყუნენ შეჭირ-ვებულნი და ესრეთ მიუმცნო მეფემან პატრიარქსა, სადაცა იყოფე-ბოდა უძღურებით და რჩევა ეპისკოპ(B-30v)ოსთა დაამტკიცეს, რათა წარვიდენ ფლორენციას. დღე იყო პარასკევი. ფრიად ურვიდენ მეფე და პაპა გზასა ფლორენციასა. ოდეს მოიწია დღესასწაული ნათლისღებისა, კუალად შეკრბენ კრებანი და თქვა პაპამან: „უკეთუ ნებსით აღვილო სახარჯო, რათა წარვიდენ ფლორენციას“. მაშინ ბრძანა მეფემან: „სჯული არს ფრანგისა, არა თუ შეცთუნებით, არამედ გამოირჩიოს ყოვლისა სოფლისა კრებითა განუშორებელად სრულითა საქმითა და პირობითა და კრებითა ამა საქმისაგან ერთი, უკეთუ შევიდე პირველი, თუმცა არს სიკუდილი; მეორე - თუმცა არს შიმშილი; მესამე - აღდგომისა (B-31r)მტერი თუ არს, მას თუმცა ებრძოლონ, არამედ ჩვენცა გვენებას გამოსვლა აქეთგან, წარვიდეთ ფერართგან და ვქნათ კრება სხვასა ადგილსა და შეიქმნა მიზეზი, რამეთუ საღმობაა ჟამისა“ დაამტკიცეს მეფემან და პაპამან, რომე განცხადდეს საერთოდ მიზეზი ამა კრებისა, რომე გამოვა ფერ-ართგან და წავა ფლორენციას და შეკრბენ ყოველნი კრებანი ეპის-კოპოსთანი და დაჯდა მეფე და პაპა და ყოველნივე კრებულნი ბერძნისა და ფრანგისა და პატრიარქი არა იყო მუნ, რამეთუ უძღურებდა და შთაიცვეს შესამოსელი ნეოპოლისა ეპისკოპოსმან და სწირა ჟამი და შემდგომად წირვი(B-31v)სა დაიწყო ლიტანია და ვედრებად ეპისკოპოსმან, ვითარცა ჰქონდათ ჩვეულება. მოვიდა სანატრელი პაპა, ჩაცმული და შემოსილი და მათ თანა კარდინალნი და არქიეპისკოპოსნი და ეპისკოპოსნი შემოსილნი ყოველნი და დასხდენ. მაშინ უბრძანა პაპამ არქიეპისკოპოსსა, რომელსა ერქვა ღრადენსინ და მეფემან მთავარეპისკოპოსსა მიდილინისასა, რომელთაცა აღიარეს მსოფლიო ყოვლისა სოფლისა კრება და აღვიდენ მაღლად ანბიონსა ზედან და წარიკითხეს ღარდენიოს ფრანგულად და მიდილინისამან ელინურად, ვითარ დაამტკიცდეს კრება ფლორენციასა. (B-32r)წმითა დიდითა იტყოდენ: „ევგენიოს, მონა მონისა ღვთისა მარადის მოხსენებული და შეიქმნა ყოვლისა სოფ-ლისა კრება ფერერას და წეს იყო, რათა ფერერასვე აღგვესრუ-ლებინა და ვინათგან ჟამისა საღმობა შეიქმნა და ზამთარიცა არს ფრიად ნუუკუჭ და გზა არღარა მოგვეცეს ნეფხვისაგან ზამთრისა და ვიდრე ზაფხულადმდე დავშთეთ აქა. რჯულისაებრ კანონისა

დავსხენით აწ კრება ფერარისა და წარვემართენით ფლორენცას“. ესე სიტყვანი აღმოიკითხეს მთავარ-ეპისკოპოსთა და აღწერეს მწიგნობართა დაჯსნა და გაიყარა კრება.

თვესა იანვარსა თერთმეტსა მიეცა (B-32v) ბერძენთა სახარჯო სანატრელისა პაპისაგან, არა თუ მხოლოდ ამათ ოდენ მიეცა ხარჯი, არამედ კოსტანტინეპოლისაცა შესაწევნელად ცხრამეტი ათასი დრაკკანი და იწყეს კეთება გზისა, რათამცა წარვიდენ ფლორენცას, ხოლო იანვარსა ათექვსმეტსა გამოვიდა პაპა თვისით პალატით დიდითა დიდებითა, ცხენი უძლოდენ თეთრნი თორმეტი ბრწყინვალედ შემოსილნი, ხოლო ცხენსა ერთსა დაადგერს ზურგსა მცირე კიდობანი, რომელსა შინა იღვა ჯორცი ქრისტესი, ხოლო გარემომისა შემოსილნი კაცნი ორმოცდაათი (B-33r) ლამპრებით და მეორესა ცხენსა ამკედრდა პაპა და ეხურა მიტრა თავსა ზედან და პატრონი ფერარისა მარკოზ ქვეითად სადავე ჯელთდებით წინა უძლოდა პაპას ვიდრე ქალაქით გარემდის, ეგრეთვე ძეცა ამისი და სხვანი ცხენნიცა რიელნი წინამძღვანილ იყუნენ და უკანა შეუდგენ კარდინალები და ეპისკოპოსნი ყოველნი ცხენითა უკანა შეუდგენ და სხვანი მრავალნი ერნი ესეთითა წესითა გამოვიდა. და გამოვიდა პაპა ზღუდეთა ფერარისათა და მიიწია მონასტერსა მამისა ანტონისასა მწუხრად, რამეთუ დღესა მას იანვარსა ათექვსმეტსა (B-33v) იმა მონასტრ(A-6v)ისადღესასწაული იყო. ესე მონასტერი განშორებულთა დედათა იყო, ფრიად კეთილი და განუშორებელად აქვს პალატები და მრავალი განსვენება. ოდესცა მოიწივნენ მთავარნი ანუ სხვანი ვინმე, მუნ განისვენონ და ვითარცა პაპა მიიწია მუნ, ამისთვის რამეთუ წყალი დიდი ახლდა მონასტერსა და მუნით განვიდოდა, რაჟამს გამოვიდეს საყდრით, განვიდეს წყალსა და მივიდეს სოფელსა მოდენას. არს ციხე მოდენასა და ფლორენცას შუა, რა მიახლოვდა მოდენას მწუხრად, დარჩა მონასტრის პალატებში და მუნით შთასხდენ ნავსა (B-34r) იანვარსა ათჩვიდმეტსა და წარვიდენ პაპა და მიიწივნენ სხვად მდინარედ. და მისდევდა მათ ფერარისა პატრონი მარკოზ. მივიდენ როდენსა ჟამსა დღისასა და შემდგომად შთავიდნენ ფლორენცასა და შემოეყარნენ კრებულნი თვისნი და უმრავლესნი მიტრაპოლიტნი წინათ წარვიდნენ და ზოგნი პატრიარქისა თანა მიჰყვებოდეს და ათცამეტსა ფებერვალსა ინება პატრიარქმან შესვლად ფლორენცასა და მოეგებნენ ორნი კარდინალნი, ათი მთავარეპისკოპოსი და ოცდაათი ეპისკოპოსი და

მრავალნი ერნი მიეგებნენ და შეიყვანეს ფლორენცას და შემდგომად სამისა დღისა (B-34v) მოვიდა მეფეცა, ვინმცა შემძლებელ არს აღწერად მის დიდებისა, რომელიცა მიგებებასა მეფისასა იქმნა და მთავარნი მიუძღვნენ ვიდრე ზღუდემდე ქალაქისა და მოვიდნენ ყოველნი კარდინალები და ყოველნი განწყობილნი ხორონი ბრწყინვალეებითა შემოსილ იყვნეს და მრავალნი მდგომარენი იკითხვიდენ, ვითარმედ: „ვინ არს მომავალი ესე“ ციხენი და ქალაქნი შეძრწუნდნენ, ხედვიდენ რა მეფესა დედანი და მამანი „ესე არს რიგი ფლორენცისა“, ვითა შევიდა მეფე ფლორენცას, დღე იყო კვირიაკე და ორშაბათსა ევედრნენ მისლვად პალატად ბრწყინვალედ, რათა იხილოს (B-35r) მრავალფერი შესაქცევი და საკვირველება, სეირი ბრწყინვალე და რბევა ცხენთა ურაკპარაკთა შორის, ესევითარსა პალატსა დღესასწაულსა ისერებდენ და მივიდა მეფე და იხილა ესეოდენი განცხრომა და ოდეს განვიდა აღება კრება ყოვლისა და პირველსა მარხვისა ოთხშაბათსა ბრძანა მეფემან, შეკრბენ პალატსა პაპისასა და საჯდომელი წესისაებრ და განვლო წმიდამან კვირამან მარხვისამან, ხოლო პატრიარქი ფრიად უძლურებდა სიმსივნითა ფეკთათა და ესე იტყოდენ, ვითარმედ პირველსა კრებასა არა მოვიდეს პატრიარქი, არა ჯერ არს, ხოლო იგი (B-35v) მიზეზობდა შეუძლებლობასა და ფეხებრვალსა კვ (26), დღესა ხუთშაბათსა მეორისა შვიდეულისა მარხვისასა შეკრბა პირველი კრება ფლორენცისა და შეკრბენ მიტრაპოლიტნი მეფითურთ პალატსა პაპისასა, რომელი იყო მზა და დასხდენ წესისაებრ. მაშინ იწყეს სიტყვანი დიდ-დიდნი და საშინელი და იტყოდენ სიტყვასა კუალად გამოსლვისათვის სულისა წმიდისა. იტყოდენ ლათინნი: „რამეთუ მამისაგან გამოვალს და მისაგან ორისაგანვე სული წმიდა“ და ბერძენნი იტყოდეს: „მამისაგან გამოვა მარტო“, ვითარცა (B-36r) მოიტანეს ძველსა მოწამესა წიგნთა დიდრუანთა და წმიდათა მოძღვართა, არამედ მრავლისა საუბრისაგან დაიქსნა კრება.

ხოლო შემდგომად მარტსა ხუთსა კუალად შეიქმნა კრება და შეკრბნენ პალატსა პაპისასა და დასხდენ ამისთვის და ამგუარი იუბნეს მრავალი ორსავე კერძოსა ფრანგთა და ბერძენთა და სძლევდენ ძლიერად სიტყვასა ფრანგთა დიდთა მოწმობათა მიერ დაიქსნა კრება და კვალად მარტსა ათორმეტსა და ჩვიდმეტსა, ოცსა და კვალად დღესა შაბათსა შეკრბენ კუალად ყოველნი და კზ (27) ამთვისასა კუალად იყო სიტყვის გება და კრებასა რა ისხდეს არა

სრულობით სიტყვა მგებელობდენ (B-36v) სხვისათვის, არამედ სულისა წმიდისათვის.

კუალად მარტა კთ (29) და ღია შეკრბენ და რაოდენსაცა იტყოდენ მოწმობითა მრავალთა სამღთოთა მამათა და მოძღვართა აღმოსავლეთისა და დასავლეთისათა მამანი იტყოდენ: დიდი ბასილი, დიდი გრიგოლი, სამღვთო ოქროპირი, დიდი ათანასი, დიდი კირილე, დიდი მაქსიმოს, დასავლეთისა - დიდმან აღვისტინემ, იერენიმოს, სამღდელომ ილარიონ, დამასოს ლეონ მრავალრიგად იტყოდენ სულისა წმიდისათვის. გიორგიოს ბერძენმან იგავად იწყო, სამისა სიტყვისა მაშვალობისათვის ეტყოდა ბერძენთა, რათა ერთ იყვნეთ ფრანგთა თანა და (B-37r) წარვიდოდეს დღენი და ჟამნი არა მცირენი. იტყოდა მეფე დაფარვითა კრებულთა თანა ამისთვის და პაპა თვისთა კრებულთა თანა და კუალად დაიხსნა კრება და კუალად დასხდენ ორნივე კერძონი და სიტყვას მგებლობდენ და არა რა ერთობა იქმნებოდა.

მოიწია სულისა წმიდისა კვირიაკე და მოუთხრა პაპამან მეფესა და ევედრებოდა, ვითარმედ ვიუბნათ ამა კრებისა ერთობისათვის და მივიდა ეკლესიად მწუხრად მუკლმოდრეკით და შემდგომნი მიტრაპოლიტნი და უბრძანა მრავალი მეფემან ამა საქმისათვის, რათა ირწმუნონ, ვითა (A-7r) იტყვიან ფრანგნი და გაერთდენ. რა მეფემან ისმინა თვისთა კრებულთგან, (B-37v) მივიდა დღესა ხუთშაბათსა სულისა წმიდისა მოსვლისასა მიტრაპოლიტებით. იწყო და ეტყოდა მათ მდუმრად: „ჩვენ, მეუფენო და მიტრაპოლიტ-მთავარეპისკოპოზნო, ჩვენ ამა საქმისათვის სხვასა ქვეყანასა ამისთვის მოვედით. ვიქადოდით მიებასა ეკლესიისასა და დაგვეყოვნა თვესა ათხუთმეტსა და არა რა პატივი გვაქვს და სახლი ჩვენი იტყვივის. ყოველთა მაუწყეთ, თუ რასა იტყვით“, ესრეთ იტყოდა მეფე და სხვასა მრავალსა სიტყვა უგეს მიტრაპოლიტთა და თქვეს: „ესე რომელსა არა სურის შვილობა ეკლესიისა, იგი არს შეჩვენებულ, არამედ სარწმუნოებითა ყოველთა ეპისკოპოსთა“ და რუსთა მარტო თქვა: (B-38r) „ძმანო, წარვიკითხოთ წიგნები დასავლეთისა და აღმოსავლეთისა წმიდათა მამათა, რომელიცა გვემოწმოს მათი ბრძანება ჩვენდა, ამა თქმულსა, ვინათგან არს მშვიდობა, ვისმინოთ სიტყვა ესე“. და მიუგეს სიტყვა ეპისკოპოსთა. თქვა ნიკიისა მიტრაპოლიტმან: „უკეთუ ჩვენის სიტყვის მოწამენი არიან წმიდანი იგი, რასათვის არა გრწამსთ გამოსვლა ძისაგან. ისმინეთ სიტყვა

ესე“. იტყოდა ნიკიისა არქიერი, ვითა ბრძენი ფილასოფოსი იტყო-
და: „არა ირწმუნეს მისი“ და დადუმდენ. არა იტყოდენ მისი გუ-
ლისთქმა, თავი მოუდრიკეს და იქმენ ნაქმარსა მათსა. (B-38v)
მსწრაფლ იქმნა წმიდის კირილესგან თქმულისა, თავისაგან იოანე-
სი და წიგნისაგან წმიდისა ეპიფანეს, რომელსა ეწოდება ანგი-
როტოს საუნჯისა მის ძვირფასისა და აღმოიკითხეს მრავალთა.
მიდილელმა თქვა და მოილო ყოველივე დასავლეთისა წმიდათა
წერილი და აღმოიკითხეს და ყოველივე დადუმდენ და თქვეს
ყოველთა: „არა უწყით დასავლეთისა წმიდანნი, არცა მაშინ აღმო-
კითხულა“. და მიუგო ნიკიისა ეფისკოპოსმან ბესარიონ, რომელიცა
მიმდგომ იქმნა მათი და თქვა აღმოსავლეთისა ეპისკოპოსთა წინა,
ვითარმედ: „აწ რასა (B-39r) იტყვიტ და რას მომიგებთ“ და მსწრაფლ
მიუგეს სიტყვა: „აწ ვიხილით და განვიცადეთ და აღვიარებთ,
ვითარმედ სარწმუნო არს“, მაშინ ბრძანა მეფემან: „უკეთუ აღი-
არებთ, მომეციტ მე გულისწორე და მართლიად სიტყვა“. და ირწმუ-
ნეს ყოველთა, ვინათგან ერთი აღმოითქვა, აღსრულდა ნება მათი
და დაიკსნა კრება და წარვიდენ თვისა სახლსა, ხოლო ნიკიელი
აჩვენებდა ერთობასა ბერძენთასა და ვითა ფქვილი დაუდგრომელი
ცხრილსა გარეთ იქცეოდა და ბერძენთ აღიარებდენ დიდად
მესაიდუმლედ და ვერა ცნეს გულისა მისისა ნება და არა (B-39v)
უწყოდენ, ვითარმედ თავყანისმცემელი არს მათი და იტყვის ამას
და შემდგომად განთიად შაბათსა შეკრბენ ყოველნივე მიტრაპო-
ლიტნი და კრებანი კოსტანტინეპოლისა ეკლესიისანი მეფესა
სახლსა თანა პატრიარქისა, რამეთუ იყოფებოდა სნეულებით, ვითა
ზემორე ვთქუთ. და მოვიდა უფალი გიორგიოს სხოლარი და
მოახსენა მეფესა და მისცა ნება გულისა და კვალად წარვიდა.
აღმოიკითხეს მიტრაპოლიტელთა, თუ რა არის წადილი გულისა
მათისა, ხოლო მათ წარმოაჩინეს ერთობა მათი. ვინათგან პატ-
რიარქიცა ნებასა ლათინთასა იყო და სარწმუნონოებასა მათსა.
მაშინ თქვა პოტირიტმან ანტიოქიისამან ისიდოროს: „მეცა ეგეტვე
აღვიარებ (B-40r) და ვქადაგებ წინაშე ღმრთისა და წინაშე ჩვენსა“
და სიტყვა უგო ბესარიონ ნიკიელმან პოტირიტსა: „აღიარე, ვითა
პირველსა სიტყვასა და აღიარე, ვითარმედ ასეულად და ორა-
სეულად“, რამეთუ დიდად აღიარებდენ ფრანგნი მას და ყოველთა
თითოეულად განიკითხევდენ ამა სარწმუნოებისათვის და სიტყ-
ვად წარმოათქმევიტებდენ, ხოლო ირაკლისამან ანტონიოს და

ეფესელმან მარკოზ და მონომვასელმან დორითეოს და ახსელო-სამან სოფრონიოს. ესენი იყვნეს მომშლელ გაერთიანებისა და წინაღუდგენ მათსა გულისა განზრახვასა, ხოლო მიდილინისამან დორითეოს ინება და აღიარა (B-40v) სიტყვანი ფრანგთან.

ჰკითხევდენ სხვანი მიტრაპოლიტნი განზრახვასა მათსა და მრავალნი იტყოდენ გულისა განზრახვასა გამოჩენით, რომელიცა მათ ენება და ზოგნი სიცბილითა მიუგებდენ მათ და შეკრეს ათთა მიტრაპოლიტთა პირი და სიმტკიცე ერთად შემწეთა ფრანგთაგან, რომელ არს ესენი: რუსმან, ნიკიელმან, ლაკედემონისა, მიდილი-ნისა, როდუსი, ნიკომიდისა, დრისტის, ლანუდრამას, მელინიკუ და დიდმან პროტოსინგელოს და მოძღვარმა, უფალმან გიორგიოს და პოტირიტმან ალექსანდრისამან და წინამძღვრებმან (B-41r) და მღდელმონოზნებმან და უფალმან პახუმოს. ამის შემდგომად მოვიდა კვიზიკელი, ტრაპეზუნტელი, მონოვრელი და პოტირიტი იერუსალაიმის პატრიარქისა. მაშინ მეფემან, ვითა იყო მეცნიერ, რა იყო, იხილა რამე, თუ იქნება შერთება კოსტანტინეპოლისა და ფრანგთა და იპყრო საქმე, ვითა სიბრძნევა ჰქონდა სხვარიგათ. პირველ შექმნეს და აღვიდეთ. ჰელით წერილი მიტრაპოლიტთა იხილა ორღან მეფემან, ფრიად კეთილი და რიტორი ეპისკოპოსმან რუსისა წარგზავნა პაპსათან და ეგრეთვე წარავლინა, ვითა თვისი პირი და მოახსენა სანატრელსა პაპს: „თუმცა (B-41v) ბრძანებთ, ყავით შეწევნა ჩვენი და ქრისტიანთა, ვითარცა დამპირდი საიდუმ-ლოდ და გაცხადებულ და კრებისა (A-7v) წინაშე მოკმარებისა, ხოლო პაპმან მოციქული კუალად უკანვე წარგზავნა დიდებითა და გულის მოწყალებითა და ორშაბათსა ყოველთა წმიდათასა წარუ-გზავნა სამნი კარდინალნი მეფესა, ვითარცა პირი თვისი. რომელ-საცა ესენი პირობითა შეიჯერონ. მეფეჴ, მართლიად უწყოდეს მეფემა ვითარმედ აღსრულდება, ხოლო ჰკითხა მეფემან კარდი-ნალეხსა: „სარწმუნო ვართ თქვენ მიერ პირობასა, ვითა პაპსასა, ვითა შეწევნასა ილუწის და სახელსა ქრისტიანობისასა“. და მიუგეს მათ (B-42r) მეფესა და ჰრქვეს: „ამხელად ამა ბრძანებისამან მოგცეს სახარჯო ზოგი ერთი და ხომალდი, რომე წარვიდენ ერნი შენნი ეკლესიასა აღმოსავლეთისასა“, მისცეს სამასსა მკვდარსა, რომე იქ იმყოფებოდნენ თვისითა ხარჯითა მცველად კოსტანტინეპოლისა, რამეთუ სახარჯო მათი იქ მნებავს ორნი ხომალდნი მცველად, რათა

უფიქროთ დაიცვან კოსტანტინეპოლი, რათა შეიქმნას თაყვანის-საცემელი იერუსალემი კოსტანტინეპოლისა და დიდ-დიდნი ხო-მალდნი, რომელიცა მივიდოდნენ თაყვანისსაცემელად ცხოველ-სმყოფელსა საფლავსა ერთითურთ (B-42v), მიიწოდენ კოსტანტი-ნეპოლის, ოდეს კელმწიფჴ ხომალდებს აღაშენებს შესაწევნელად თქვენდა, ოცსა ხომალდსა მოგანიჭებს თვისისა განწყობილებითა, რომე იმყოფებოდეს თქვენ თანა ექვს თვეს, უკეთუ გნებავსთ თავი თვისისა ხარჯით იმყოფებოდეს თქვენ თანა წელიწადსა ერთსა, უკეთუ საჭმარ არს თქვენდა და ინებებთ ჴმელით ხარსა წარ-მოგზავნის ნათესავსა ქრისტიანეთსა შესაწევნელად ქრისტესა“, ესენი მოახსენეს კარდინალთა მეფესა. ოდეს ისმინა მეფემან სიტყვანი ესე განიხარა და უბრძანა (B-43r) კარდინალეზსა: „რაოდენი ვთქვით, მოგვეცეს მაგიერად მისად და თქვენგან სამი ხაზინა ვენედიკითგან იენუადამ და ფლორენციდამ, რომე აღვილოთ ამა ქალაქებითგან, რაც, რომე შემოვალს“, ესე თქვეს და იუბნეს და წარვიდენ სამშაბათს, ივნისის ორს. ამასვე თვესა სამსა, დღესა ოთხშაბათსა შეკრბნენ არქიერნი და მეფე სახლსა პატრიარქისასა, რამეთუ უძღურებდა. ყოველნივე იყვნეს შემოსილ. იუბნენ ფილა-სოფოსნი ერთად, კრებულნი შეთქმულნი ერთპირად. აღმოსავლე-თისა (B-43v – 44v) მიტრაპოლიტთ უბრძანა რამეთუ: „მე ამა წარსუ-ლისა კრებებისა წადილი ყოველთავე ვისმინე და ყოველთავე თქვენი საწადი აღიარეთ. რასა იტყვით?“ და მიუგეს ყოველთა ერთისა განზრახვითა და გონებითა გვინებს, რათა პატრიარქმანცა მოგვეცეს, თუ რა მნებავს ამათთვის, ხოლო იხილა რა პატრიარქმან ნება მათი და მისცა მანცა ნებისაებრ მათისა, რამეთუ „შევერთდები თქვენ თანა, ვიქნები მეცა ერთი ამა ლათინთაგანი“ და რაოდენი იხილეს ეპისკოპოსთა პატრიარქისა გულისა სიტყვანი, ყოველნივე ერთად შეითქვენ და (B-45r) მისცეს გონებანი მათნი განზრახვასა პატრიარქისასა, ხოლო ირაკლიას და ეფესოს და სტავროპოლის და აქილევისა არა ეწადათ მიდევნება მათი, არცა ერთი რა ნება ქმნეს მათი, რომე ერთ იქმნენ ლათინთა თანა, არამედ მეფემან და პატ-რიარქმან, რომე მათი საწადელი ნება მისცეს და დაამტკიცებდენ, რაოდენცა იტყოდენ ფრანგნი და დაიკსნა კრება.

ხუთშაბათსა კულად შეკრბენ მეფე და არქიერნი და ყოველ-ნივე მიიწევდენ პალატსა პატრიარქისასა და მისცეს ნებისაებრ

მათისა სიტყვა ნებითა, თუ ძალითა, თუ განგებუ-ლებითა, სრუ-ლისა გონებითა და დაამტკიცეს უცვალებლობა (B-45v) ამა კრებისა, ხოლო პატრიარქი და მეფე და ყოველნი არქიერნი და სრულად კრებანი, თვინიერ ეფესელისა მარკოზისა, არა ინებებდეს სათნო ყოფად განზრახვისა ამათისა, არცა ნება ურთო თქმულთა ფრანგათსა. ამისთვის მრავალჯერ საფრჯე უყვეს კნინდა, ვიდრე სიკუდიდმდე. რაჟამს მისცეს მიტრაპოლიტთა გულისაებრ მათი სიტყვა არქიერთა და მეფემან პატრიარქსა და შეიქნა პირობა ერთნი და დასწერეს ესე დავთარსა ეკლესიისა ჰრომისასა და იქითგან აღმოიწერა სამი წიგნი პირობისა. (B-46r) ერთი წარილო პაპამა, ერთი - მეფემან და ერთი - პატრიარქმან და დაიკსნა კრება.

პარასკევი რა მოიწია, მოილო პაპამან ესე ერთობისა წიგნი და სთნდა ფრიად და შეკრბენ კარდინალნი და იხილეს რა, მათცა სთნდა და დადვეს პირობა, ვითარმედ ხვალისა დილას ადრე შაბათად გამოირჩიონ ათი ერთ კერძო და ათი მეორე კერძო, რომე აღასრულონ ამა წიგნისა საქმე, რომელ აღწერონ, რაოდენიცა სათნო არს ფრანგთა განსაწმედელი, რომელ არს ცეცხლი, პორლოტორიონ და უცომოებისა და პაპისა მთავრობისა და კვალად (B-46v) სხვა მრავალი.

გამოვიდა კვრიაკე და ორშაბათს განთიად, ივნისსა რვასა მოვიდნენ ესე ათნი ბერძენნი სიტყვისა საგებელად წინაშე პაპისა (A-8r) და აღმოიკითხეს ჯელითწერილი კრებისა და სარწმუნო იქმნენ და აღდგენ მუნით მსხდომნი და ამბორს უყვეს ურთიერთას და მრავალი სიხარული იქმნა და ვითარ მოიწია ჟამი სამჯრობისა, აღდგენ ათნი ბერძენნი და წარვიდენ სახლსა თვისსა და დავედრა პაპამან ამათ, ვითა უკმო, იქცენ ჟამსა ოცსა. ნუუკულწ აღვწეროთ წიგნი ესე ენისაებრ ჩვენისა, რათა აღმოიკითხონ წინაშე ერისა (B-47r) ამის ჩვენისა. ესრეთ შეიქმნეს. ესე ვით იქმნა, განვიდა რა ჟამი ოცი, შევიდნენ და აღმოიკითხეს ერთობა ელენურად და ფრანგულად და იქმნენ სარწმუნო და კვალად იამბორეს ურთიერთას მთელითა ამბორითა და წარუგზავნა პაპამან მეფეს ვალესან კრონელი, ხორიტოურე და თომა დიდასკანელი და თქვეს ამათ აღმოკითხვა მათი და შეიქმნა დიდი სიხარული და სამშაბათს დილას შესთვალა პაპამან მეფესა და თქვეს რომელიმე ეპისკოპოსთა იუბნონ პაპასთანა და ინება რუსმან, ნიკიელმან, ტრაპეზუნტელმან, მიდიელმან და მივიდნენ (B-47v) და თაყვანისცეს მათ და

თქვეს მათ წინაშე: „ჩვენ მადლით ღმრთისათა ერთ ვიქმნენით და ერთ განზრახვა, რომელიცა გვაქვს სულისა წმიდისა გამოსვლა და აწ ვიტყვიით, რომე ერთი ნება ვიქმნეთ ამას ტახტსა ზედან სამოციქულოსა ძველისა და უცომოებისა და განსაწმედელი ცეცხლისა და წარვიდეთ მეფესა თანა და კრებასა და თქვენისაებრ სამართლისა აღიარეთ და ჩვენცა გვაუწყეთ ეგრეთ“, გამოვიდნენ რა პაპისაგან და მოახსენეს მეფე-პატრიარქსა და კრებასა და მწუხრად ოთხშაბათად მოვიდა მსწრაფლ სიტყვა, ვითარმედ მიიცვალა პატრიარქი და შეიქმნა გლოვა და მიიწივნენ (B-48r) ხილვად და მიზეზი მიცვალეებისა მისისა გამოიკითხეს. მოახსენეს, ვითარმედ ისერებდა რა და შევიდა სენაკად, ვითა ჰქონდა ჩვეულება, აღილო ქალადი და კალამი და დაწერა და წერაში ათრთოლდა ჴელი მისი სნეულეებისაგან და წერასა შინა განუტევა სული, ხოლო იპონეს წერილი, რომელი დაწერა ესრეთ: „იოსებ, წყალობითა ღმრთისათა, მთავარეპისკოპოსი კოსტანტინეპოლისა, ახლისა რომისა და ყოვლისა სოფლისა პატრიარქი, ვინათგან მოიწია აღსასრული ცხოვრებისა ჩემისა და მიცვე ვალი სიკუდილისა, დამიწერია და აღვწერ და გამოვაჩინებ გონებასა ჩემსა, რაოდენიცა მქონდა განზრახვასა ჩემსა.

ირყეოდა კათოლიკე და სამოციქულო (B-48v) ეკლესია უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესი ძველისა რომისაგან და შევისმინეთ და დავრწმუნდით სანატრელისა პირველისა მამისა და ბრწყინვალისა არქიერისა მაგიერი უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესი, პაპა ძველისა რომისა აპა, აღვიარებ და პირველად აღვიარებ, ვითარმედ არს ადგილის მაგიერ სამღთოსა პეტრესა, ამისთვის აღვწერე ესე აღვიარება, ივნისის ცხრასა, წელსა ქრისტეს აქეთ ათას ოთხას ოცდაცხრამეტსა წელსა, რაოდენიცა ითხოვეს ფრნაგთა ბერძენთა ეკლესიისაგან. ნება ვქენით და შევერთდით“ და ხუთშაბათსა დილას შეკრბენ მეფე და (B-49r) არქიეპისკოპოზები ყოველნი და ყოველნი კრებანი მისნიკელისა პატრიარქისასა, რათა მოიღონ და მიუთხრან პაპასა, რათა მისცეს საფლავი ტაძარში უდიდებულად და მსწრაფლ მიიღონ მიწა მიწასა და გამოჴდა ცხრა ჟამი დღისა. მაშინ მივიდნენ და მოიღეს პატრიარქი და ყოველნი არქიერნი იყუნენ შემოსილ და მიიწივნენ ტაძარსა წმიდისა მარიას ნოველისასა ეკლესიასა შიგნით აღიგეს წესი და უამბორეს. მაშინ დამარხეს მუნ კერძოსა სალაროსასა სამხრეთისაკენ. მრავალი დიდება მიუ-

მღვანეს კარდინალთა პატრიარქსა, მთავარეპისკოპოსთა და ეპისკოპოსთა და ყოველთა (B-49v) სამღვდელთა ყოველთა ფლორენციის თავადთა სიკუდილისათვის მუნ მისისა.

თვესა ივნისსა ათსა, ინდიქტიონსა მეორესა დაიმარხა ტამარსა მას შინა და ვითარცა მიიღეს პატრიარქი, უბრძანა მეფემან და კრებამან პაპასა, რათა აღსრულდეს კრება, ვინათგან აქ დგომა აწ შეუძლებელ არს აწ ჩვენგან უფროს, ამისთვის რომე არღარაა პატრიარქი. ისმინა პაპამან სიტყვა ესე, მიუმცნო რუსსა და ნიკიასა და მიდილიონელსა და წარვიდნენ დღესა მეორესა პატრიარქისა სამძიმარსა. ეტყოდა მათ პაპა ამისთვის უფრო, რამეთუ განუშორებელ იყო (B-50r) საქმე მათი და საცილებელი არღარა დაშთეს, ამისთვის მომჭირნედ ყოფასა აზრახებდა დაწერილისათვის თუ უწერელისა და მოახსენეს ამა მიტრაპოლიტთა პაპასა, ვითარმედ: „ჩვენ ჩვენის თავი არ ძალგვიც თვინიერ კრებისა ჩვენისა სიტყვისა მოხსენება“ და წარმოვიდნენ თვისად კრებად და მოახსენეს ესე მეფესა და კრებასა და არა ქმნეს ესე სრულიად და შეკრბნენ კრებანი ორგზის და სამგზის, რომე ამისთვის პირობა შეკრიბონ და არა ყვეს შემდგომად კუალად შეკრბნენ და პირველისა საქმისათვის შეკრბნენ და მრავალი იუბნეს და პაპის უფროსობისათვის უფრორე ვერა სწორედ (B-50v) განარჩიეს და მაშინვე მეფემ მიუგო პაპასა: „ჩვენ არცა ერთსა სიტყვასა ვიტყვით, არამედ მოიწია დრო წარსლვად და წეს არს, რათა მომზადება ვყოთ და წარგუგზავნოთ“ და მიუგო პაპამან სიტყვა მეფესა, ვითარმედ: „ამისთვის ვილუწიდი და აწცა ვილუწი. წარგზავნეთ კაცი ვენედიკს, რათა კატარლანი (A-8v) მოამზადონ. წარგზავნეთ აწ თქვენცა თავადნი თქვენნი და ჩვენცა მიუწერთ წიგნსა კაპუტანთა, რათა მზა ყონ კატარლა, არამედ ვევედრებით მეუფებასა თქვენსა, რათა დრო გვცეთ აქა, ვიდრემდის ღმერთი ამა საქმესა აღასრულებდეს და ხარჯს მოგიძღვნით ვიდრე ვენედიკამდის და შეწევნასაც, (B-51r) ვიდრემდის სტამბოლსა მიბრძანდეთ. ამისთვის ნუ იურვის მეფობა თქვენი“. და შემდგომად სიტყვისა ამის დაიკსნა კრება და წარვიდნენ თვისად ადგილად.

ხვალისათვის შეკრბნენ ბერძენთა კრებულნი პალატსა მეფისასა და შუა შემოვიდა სიტყვა, თუ რასა ითხოვენ ლათინნი ჩვენგან და რა სწადსთ და მრავალი საუბარი განაგრძვეს, არამედ ამა სარწმუნო იქმნენ თქმულსა ლათინთასა და თქვეს: „კეთილ არს ფრიად ნება მათი“ და გამოვიდნენ მეფისაგან და წარვიდნენ ივნისსა იზ

(17), ოთხშაბათსა საფლავსა პატრიარქისასა და გარდაიჭადეს კუალად წესი სამკუდრო. შემდგომად აღდგომისა აწვია მეფემან (B-51v) ირაკლისასა თავისა თანა და ეფესოს და რუსსა და ნიკიისასა და მიიწივნენ პალატსა მეფისასა და ენება მეფესა, რათა ესე ოთხნი არქიერნი სხვასა აღმოსავლეთისა ეპისკოპოსთა თანა ერთ იყოს, რათა საწადი ფრანგთ ამათ თანა სარწმუნო იქმნენ და ირაკლისა ირწმუნებდა, ხოლო ეფესელი არა სადა ინებებდა მათსა განზრახვასა, ამისთვის არა ენება სმენა მათ თანა და გამოვიდნენ მეფისაგან და მოიწია დღესასწაული ნათლისმცემლის შობისა. ვინა ფრიადცა დღესასწაულობდენ ბრწყინვალედ და დიდებულად და შემდგომად ამასა თვესა ივნისა ოცდახუთსა მიიწია მსწრაფლ რუსიელი, ნიკიელი და (B-52r) მიდილინელი და სხვაცა მრავალი და ეზრახნენ პაპასა, შეკრბნენ და ერთობდენ ორნივე მარტოდ დაამტკიცებდენ. ბრძანა პარასკევსა კვ (26) ივნისისასა შეკრბნენ ორნი კერძონი კრებანი პალატსა პაპისასა და დაიწყეს მას წინ ვინა განვლო მრავალმა ჟამმა და პაპას ჰქონდა პური შაქრისა და ტკბილნი სანოაგენი და ღვინო და ისერეს ყოველთა, ხოლო დაიხსნა კრება და მივიდნენ პალატსა მეფისასა ყოველნივე კრებანი ესე და ყოველთა ერთად დაამტკიცეს პირი თვინიერი ეფესელისა და სარწმუნო ქმნეს ყოველთა სათხოველი მათი. პირველად აღიარეს (B-52v) პაპა თავად პატრიარქად და მაგიერად დამცველად ქრისტეს მიერ და მწყემს და მასწავლებელ ყოველთა ქრისტიანეთა და მოურნე ეკლესიისა ღმრთისა, სიმტკიცე რჯულისა და მართლმადიდებელი, აღმოსავლეთისა პატრიარქი აქათ ეკლესიისა და პატრიარქი კოსტანტინეპოლისა, შემდგომად ამისა მეორე იქმნას, მესამედ აღესანდრიისა, მეოთხედ - ანტიოქიისა და მეხუთედ - იერუსალიმისა (53რ) და აღიარეს ესეცა კუალად სული წმინდა მამისაგან და ძისაგან გამოსვლით და უცომოსათვის და განსაწმედელისათვის ცეცხლისა. ესენი ყოველნივე დაწერეს და აღიარეს, ხოლო მეფემან და პოტირიტთა პატრიაქებისათა და სხვათა მიტრაპოლიტთა და მღვდელთა და ყოველთა კრებათა თვინიერ ეფესელისა. მან არა აღიარა.

ამისა შემდგომად შაბათსა დილასა წარვიდნენ ყოველნივე კოსტანტინეპოლისა მიტრაპოლიტნი ეკლესია ნოველსა, რომელიცა იყო საფლავი პატრიარქისა და კუალად წესი მოხსენებისა აღასრულეს და გამოვიდნენ რა რუსი და მიდილიელნი, მივიდნენ

პაპასა თანა და მოახსენეს ესე: „აჰა, მშვიდმან მეფემან და ყოველნი მისთა კრებანი და დაშვნა ამის საწადელისა, რაოდენიცა ნება თქვენნი იქმნა, (B-53v) ყოვლად სანატრელო და ნება ბრძანებისა თქვენისა ვყავით და უკეთუ გუქონდეს ჩვენცა სათხოველი რამე, ვითხოვით თქვენისა ყოვლად სანატრელისაგან. ამას დაუტეობთ და წავალთ. კატარდანი მდგომნი ვენედიკს ისწრაფიან წარსვლად, არამედ მრავალ რიგი საუბარი გაგრძელდა და რა შეიქმნა ერთობა და მოიწია პირველ მოციქულისა პეტრესი და პავლეს დღესასწაული და თქვენ, ვითა ხართ ადგილსა მათსა, რომელიცა მათ მიიღეს დაუქნობელი გვირგვინი, თქვენ, ყოვლად სანატრელმან, დღესა ამას დღესასწაულსა სწირეთ გვირგვინი და ჩვენცა თქვენ თანა ერთობით შევსწიროთ მსხუერპლი საიდუმლოსა და აღმო(B-54r)ვიკითხოთ წიგნი, დავთარი ერთობისა“, ხოლო ესმა რა ესე პაპასა, ფრიად სთნდა და აღივსო სიხარულითა და მრავალს მადლს მოახსენებდა მეფესა და კრებასა და მიტრაპოლიტთ. რა აღასრულეს სიტყვანი ესე, მოიწივნენ და აუწყეს მეფესა და კრებასა რაოდენიცა ბრძანა პაპამან და მწუხრად პაპიდამ მოვიდნენ მეფეს თანა კრიტელი, როდონელი და უთხრეს მეფესა. აღსარება, ერთობისა დაამტკიცეს და ხვალისა იყოს ერთობისა წიგნი ფრანგულად და ელენურად, რომე ყოველთავე კელი ჩავრთოთ და უკეთუ მიიწივნენ დღესასწაულსა მოციქულთასა, წირვა და ერთობა განცხადდეს. (A-9r) მას დღესა (B-54v) კუალად შეკრბენ მეფე და პაპი კრებასა შორის ორთავეთასა და შუა შემოიღეს კუალად სხვა სიტყვა პაპისათვის და მეფისა, თუ ვითარ სიმაღლით დასწერონ. ამას ზედან ირყეოდენ დღითიდღე, თუ რომელი უფროსად დაწერონ და ბოლოს ერთობა ქმნეს და ივლისსა ოცდაოთხსა, დღესა შაბათსა, ბრძანა მეფემან, გამოარჩიონ ფრანგთა ექვსი ფილასოფოსი და ექვსი ბერძენთა, რომე დასწერონ რიგი და ერთობა. მარჯვენით დასხდენ ფრანგნი და დაწერონ ფრანგულად. პაპამან ჩართოს კელი და ყოველთა მისთა კრებათა, ხოლო მარცხენით კერძო დასხდენ ბერძენნი და დაწერონ ელენურად და ყოველთავე შთაიწერდენ, (B-55r) რაოდენიცა აღმოსავლეთისა ეკლესიათა კრება ქნეს და ოდესცა აღწეროთ, ოქრო ბეჭდითა დავბეჭდოთ და დავიკიდოთ ოქროთა ჯაჭვისა და დასხდენ ამა შაბათსა დღესა, ოთხსა ივლისსა ეკლესიისა წმიდისა ფრანჩისკოსასა. ამა ეკლესიისა იყვნენ ფილასოფოსნი იგი და დაწერეს ერთობისა წიგნი ელენურად

და ფრანგულად ბრძანებითა მეფისათა და კვირასა დღესა ჯელჩართულ ყვეს და დაბეჭდეს. ორშაბათსა, ივლისს ექუსსა დიდად აღსრულდა და დაიბეჭდა და დამტკიცდა ერთობა ეკლესიათა და მიიწია პაპა მეფესა თანა (B-55v) და ყოველნი სამღვდელთნი ჯვარშემოსილნი მთავარნი მღვდელნი და მღვდელ-მონაზონნი, დიაკონნი და მაგალობელნი და სხვანი მრავალნი დიდებულნი და ყოველნი ერნი ეკლესიისა წმიდისა მარიასა და იყოს წირვა და შეიმოსნენ ყოველნივე ბერძენნი კრებანი დიდისა დიდებითა და ბრწყინვალეებითა. ზ, ღვთისა განგებულება, ვინმცა იყო შემძლებელ აღმოწერად ერისა მისისა, რომელიცა შეკრბენ საიდუმლოსა მას წირვასა, რათა ისმინონ ერთობა ორთავე ეკლესიათა და რა აღსრულდა წირვა, ბრძანა პაპამან, რათა აღმოიკითხონ (B-56r) ერთობისა წიგნი ფრანგულად და ელენურად. ფრანგულად აღმოიკითხა კარდინალმან წმიდის სვინის იულიანოსმან და ელენურად არქიეპისკოპოსმან ნიკიელმან ბესარიონ, რაოდენიცა დაწერეს ყოვლისა სოფლისა კრებასა ფლორენცისასა. ეგეციოს, ეპისკოპოსი, მონა მონისა ღვთისა მსგავსად საქმისა მხედველი, ერთად მქნელი წერილისა ამის საყვარელისა, შვილისა ჩვენისა იოანე პალეოლოლოსა, გამოჩინებულისა მეფისა ბერძენთასა და პოტირიტთა ღირსთა ძმათა ჩვენთა პატრიარქთა და სხვათა აღმოსავლეთისა ეკლესიათა. მუნით იხარებენ ცანი და (B-56v) განსცხრების ქვეყანა და იქსნა შუა კედელი მტერობისა დასავლეთისა და აღმოსავლეთისა გაერთებისა. მოიწია მშვიდობა და ერთობა ძვირსა ფასისა ივლისა. ქრისტესი შეიქმნა კეთილი სიყვარული და ერთობა საშინელისა, ღვთისაგან შეერთდება ორი კედელი. ერთად შეასწორა მტკიცედ შეკრული, რომე გვაქვდეს ერთობა უცვალებელი და გრძელსა მას სიბრძნესა და წელსა რომელ აღვასრულეთ მჭიმუნვარენი. აწ სიხარულსა მოვიწიეთ ყოველსა ქვეყანასა შარავანდნი ერთობისა ამის ბრწყინვალითა და იხარეს დედა ეკლესიათა და ძენი მისნი აწ და ვიდრე უკუნისამდე (B-57r). ურთიერთას ერთობისა სიყვარული არა განემორება ამა პირობისა და მშვიდობა აღდგა ზეგარდამო და პირველ ჩვენსა გაყრილნი უწყალოდ ტიროდენ წინანდელთა სასწაულთა. იქმნა ერთობისა სიხარული ზეგარდამო. მადლობა ღვთისა, ყოველნი იხარებდით ბრძანებასა ყოვლისა სოფლისა სარწმუნოებასა და ქრისტეს აქეთ გამორჩეული დედა კათოლიკე ეკლესიისა განიხარებს. მრავალი

სხვა დაეწერა იმა წიგნსა და დასასრულსა იტყოდა: „მოეცა ფლორენცას უეჭველი ერთობა და სარწმუნოება სრული წელსა ექუსსა განჯორციელებიდან უფლისა ჩვენისა იესო (B-57v) ქრისტესა, ათას ოთხას ოცდაცხრამეტსა, ივლისსა ექვსსა, დღესა ორშაბათსა. აღწერილი მეფისა და აღმოსავლეთისა ეპისკოპოსთა და სხვათა სამღდელოთა დასამტკიცებლად სიწმიდისა ამის ერთობა ეკლესიისა.

იოანე, ქრისტეს მიერ ღმრთის მორწმუნე მეფე და თვითმპყრობელი ბერძენთა პალეოლოლოს, მდაბალი მიტრაპოლიტი ირაკლისა, რიტორი დიდი არქიერი ყოვლისა საფრანგეთისა და მაკედონისა და პოტირიტი სამოციქულოსა ზედან მჯდომარისა ყოვლად წმიდისა პატრიარქისა (B-58r) ალექსანდრისა უილოთეოსისა პარათსიგელოს, მოძღვარი გრიგოლიოს და მღდელომონაზონი ყველას ვარ თავი, ისიდორე მიტრაპოლიტი კიავისა და ყოვლისა რუსეთისა და პოტირიტი სამოციქულოსა ზედა მჯდომარე უფლისა დოროთეოსი უცილებლად ყოვლისა ერთა მდაბალი მიტრაპოლიტი მონემავარისა და პოტირიტი სამოციქულოსა იერუსალიმის ზედან მჯდომარისა იოვაკიმისა დავეწერ. დოსითეოს, მეცა უცილობლად ვწერ, მდაბალი მიტრაპოლიტი კვიზიკოსი მიტროვანე ჭეშმარიტითა გონებითა აღვეწერ, მდაბალი მიტრაპოლიტი (A-9v) ტრაპეზონტისა დამპყრობელი კესარიისა დოროთეოს, მართლიად აღვეწერ, ბესარიონ წაყლობითა ღვთისათა არქიეპისკოპოსი ნიკიისა და მპყრობელი სარდეოს მარღლიად აღვეწერ, მდაბალი მიტრაპოლიტი მაკარიოს მართლიად აღვეწერ, მდაბალი მიტრაპოლიტი მდურ-ნოვისა და ადგილთ მპყრობელი ნიკოდიმოსი ეგნატი აღვეწერ, მდაბალი მიტრაპოლიტი (B-58v) მიდილინისა დამპყრობელი ადგილისა სიდისო დოროთეოს სრულიად აღვეწერ, მდაბალი მოღოვლახველისა და მპყრობელი სევასტისა დამიანოს სრულიად აღვეწერ და ყოველნივე აღმოსავლეთისა ეპისკოპოსნი, კარდინალნი, მღდელნი და დიაკონნი და ყოველნივე სამღ-დელოთა კრებანი წარვსწერთ. ესენი და ამას ზედან წერილნი წარიკითხეს ფრანგულად წმიდისა საბინისი იულიანემა და ელენურად არქიეპისკოპოსმან ნიკიისამან ბესარიონ აღმოიკითხა და ჩვენ უამბორეთ ურთიერთას. მოიღეს სამღდელოთმთავრო შესამოსელი და სამღდელო და სადიაკონო და გალობდენ მგალობელნი ბერძენნი და იხარებდეთ ცანი და შემდგომი (B-59r) დიდებისა და აწ და მარადის დიდება მალალთა შინასა.

დღეს მდაბალმან უფლისა წმიდისამან შეგუკრიბნა. აღასრულეს წირვისა საიდუმლო, წარვიდენ თვისა სამეფოსა, ვინათგან ესენი იქმნა და აღსრულდა, მშვიდობა იქმნა ორკერძოვე. გამოვიდეს დღენი თვესა ივლისსა იდ (14), დღესა სამშაბათსა პაპამ მოიწმო პალატსა თვისსა აღმოსავლეთისა არქიერნი და მივიდნენ უმრავლესნი და დარჩნენ ზოგნი, ვინცა მიიწვივნენ ერთსა ადგილსა და დაადგინნა და საიდუმლოდ მიუთხრა: „ჩვენ, ძმანო, სჯული გავაერთეთ მაღლითა ღვთისათა, ხოლო უყწის ღმერთმან ყოველი (B-59v) გონება კაცთა, მე მხოლოდ დავდეგ თავად გონებასა თქვენსა და ვიღწვი, რათა წარგიძღვე და გასწავებდე, რომელიცა არს საწმუნოებისა და ეკლესიისა, ვითა ძმათ ძველიცა და აწცა ჩვენ გვემცნობა ეკლესიისა ყოვლად წმიდა ძმა ჩვენი კოსტანტინეპოლისა პატრიარქი მიიცვალა კეთილსა შინა და ეკლესია პატრიარქსა ევედრა, ამისთვის განიგულა საქმე ესე, რათა აქათგან კურთხეული წარვიდეს პატრიარქი, რადგან მეცა აქ ვიმყოფები არათუ ჯორციელსა რასამე სანუკვარსა ველი, გინა ოქროსა და ვერცხლსა, ამისთვის არარას დაუურვებ, არამედ წყალობითა ღმრთისათა (B-60r) სავსე ვარ, არამედ მოვცე და განჯდეს ჯმა ერთობისა და სიმტკიცისა ჩვენისა, რათა კურთხეულ არს პატივი მივინიჭო და ეკლესიასა საწმარ-ყყო. ვიტყვი, ვითარმედ პატრიარქი აქ განვაწესოთ, რომელი არა რას დააბრკოლებს და არცა რას უწესურს შემოიღებს. აქ არის მეფე და ყოვლისა სოფლისა კრებანი და მეცა პაპა აქ ვიმყოფები და ყოველნი რჩეულნი არქიერნი აქ იმყოფებით. რა დააბრკოლებს აქა ამა საქმესა. არის წესი და ღირსი, რათა აქ ეკურთხოს პატრიარქი, რომე აქათგან უკურთხავი (B-60v) არ წახვიდეთ, ნუთუ“. და მიუგეს სიტყვა მიტრაოპოლიტთა: „რომელიცა სიბრძნემან თქვენმა ბრძანა კეთილი, არამედ ამაღ ვერ შემძლებელ ვართ. ამისთვის იტყოდა, არამედ სხვანიცა არიან კრებანი და მღდელთ-მთავარნი ჩვენნი და გვივის მეფე და მათ ვეტყვით ამა ბრძანებასა თქვენსა და რაოდენსაცა იტყვიან, მომქსენე ვიქმნებით წინაშე თქვენსა“. და გამოვიდნენ პაპითგან და წარვიდენ წინაშე მეფისა და მოახსენეს სიტყვა პაპისა, ვითარმედ პატრიარქსა დასმას იღწვის პაპა და მიუგო მეფემ სიტყვა და წარვიდენ წინაშე პაპისა, ვითარმედ არს ჩვეულება ჩვენი, რათა შევრკბეთ ქალაქსა (B-61r) ჩვენსა კოს-ტანტინეპოლსა და მუნით განვარჩიოთ კაცი საპატრიარქო. ჯერ არს კურთხევა მისი, ვინა ამას შემძლებელ ვართ

ჩვენ, რომელიც იცოდა წესი ეკლესიისა კოსტანტინეპოლისა და ოცსა ივლისსა, დღესა სამშაბათსა ირაკლიას კვიზიკოსი ტრაპეზონტისა მონევმასიასა, ნიკომიდიასი და დრამასა და სხვანიცა კლირიკოსნი და ერისკაცნიცა მივიდნენ ორმოცდაათნი, რათა კელწერილნი წიგნი წარმოიღონ სამი და წარგზავნონ ერთი ალექსანდრიას, ერთი - ანტიოქს და ერთი - იერუსალიმს, ხოლო წიგნი ელენური (B-61v) მოიღო მეფემან და ფრანგული პაპამან და წიგნი სხვათა პატრიარქთა წარველინოს, ეგრეთვე სრულიად აღსრულდა მათი ერთობა, ხოლო მეფემან და ყოველთა კრებათა იწყეს წარსვლად ფლორენციით და მიიწივნენ ვეცად და მოეგებნენ პრინციპა თვისითა საბატონოთი და ამბორის ყოფით შეიყარნენ და პატივსცეს ფრიად და მიუძღვანეს ძღვენი და საკმარ(A-10r)ნი ფრიად და ვენედიკითგან მიიწივნეს კოსტანტინეპოლეს, ტახტსა ზედან იყვის და ნიკიელი ბესარიონ, რომელი საიდუმლოდ კრებაში იქცეოდა, ცხადად არ აღიარებდა, რამეთუ იყო ფრიად ფრანგთა შემწე, (B-62r) საჯაროდ აღიარებდა, ვითარმედ ვიდრე ბერძენთა ეკლესიისა არს და ოდესცა ინება, მაშინ გამოაჩინა გონებისა თვისისა წადილი, რამეთუ იმტკიცებდა, როდესცა იტყოდენ ფრანგი ამისთვის გაიძება გარნა მიტრაპოლიტნი და არ იცოდენ განზრახვა მისი და ოდეს წაბრძანდა მეფე თავისისა კრებითა, პაპისა თანა მდგომ იქმნა და უბრძანა კარდინალობა და კვალად საფასეცა დიდძალი და შემდგომად აკურთხა პატრიარქად კოსტანტინეპოლისა, არათუ წარვიდეს კოსტანტინეპოლის და მუნ დაჯდეს, არამედ იმყოფებოდეს ძველსა ჰრომს, რათა (B-62v) ჰქონდეს სახელოთ ადგილი კოსტანტინეპოლისა, ოდესცა იქმნებოდეს კრება და საქმე ეკლესიისა, დაჯდებოდეს ადგილსა მისსა, უკეთუმცა კოსტანტინეპოლის წასულიყო, ქვით დაიქოლებოდა მღდელთა და ერთაგან. შეიყვარა დიდება კაცთა და განემოსა დიდებასა საუკუნოსა და ეფესელმან უფალმან მარკოზ არა სწადდა ერთობა ფრანგთა თანა და შეშინდა, ოდეს პაპა სწირვიდა, შეერთების წიგნი წარიკითხოდა, პირველადვე განვიდა იდულამ ფლორენციით და მიიწია კოსტანტინეპოლის, ხოლო მეფე, ვიდრე ორნი ჟამნი დაყო მიწევნადმდე (B-63r) კოსტანტინეპოლისა და მიიწია თვინიერ პატრიარქისა, ვითა აღსრულებულ იყო და დედოფალი მარიაცა აღსრულებულ იყო, ფრიად მწუხარე იქმნა და სხვაცა დიდებულისა ცოლი აღსრულებულ იყო, რომელი იყო ასული ყანდალუგუისი და მთავარნი დიდისა ეკლესიისა

კოსტანტინეპოლის წინამძღვარნი და მღვდელნი არ ინებებდენ ამათ თანა წირვად და მოხსენებად და ვითა მწვალებელი ეგრეთ შეერაცხათ და მავალთა განუტევნეს წირვანი, რათა მათ თანა ჟამისწირვად არ დადგნენ და არა შეერთდენ (B-63v) ეკლესიანი ამათ თანა, არამედ არა ენებათ ერთობა მათ თანა და შეიქნა განყოფილება ურთიერთას და რაოდენცა ერთობა ქნეს მეფემან, პატრიარქმან და კრებამან დიდმან ეკლესიისამან არსთა თანა იყო, რამეთუ პაპამან ეგგენიოს, რომელმან ქმნა კრება იგი, აღსრულებულ იყო და დამჯდარ იყო პაპად ნიკოლაოზ და ვითარცა ცნეს ესე, ვითარმედ კოსტანტინეპოლის ეკლესია არა სარწმუნო არიან კრებისა ფლორენცისასა, შთაჯდა ხომალდთა და მიიქცია კოსტანტინეპოლის, პირსა უკადრისსა და წარუგზავნა მეფეთა და მთავართა, რათა ნება სცეს შესვლად კოსტანტინეპოლედ, დიდსა ეკლესიისა, ამისთვის, რათა აწ იწყონ კრებად, თუცა ფლორენცას კრებასა აკლდა, ამათ არა ინებეს ესე და არცა ხილვა იწადეს, ვინათგან პაპმან ესე შეურაცხებით გაყრა იხილა, შეაჩვენა და აღდგა კატარლითა და წარვიდა და ცნეს ესე კოსტანტინეპოლისა მთავართა და მიტრაპოლიტთა, ვითარმედ პაპამან შეაჩვენა, ამათაც შეაჩვენეს პაპა და მიიწია პაპა მთაწმიდას მონასტერსა ვათოპეტსა და წინამძღვრი არა ინებებდა ხილვასა და პატივსა მისსა და დაიპყრნეს წიმანძღვარნი და მონაზონნი და სატანჯველნი მიუპყრო და ზოგნიცა აღსრულდენ და მონასტერსა შინა იავარყო ცხოვრება მათი და მუნით მიიწია წმიდად ლავრად და წირა, სადაცა არა პატივსცეს, მრავალი ბოროტი მოაწია, აღდგა მთაწმიდით და მიიწია რომს, რაოდენიცა აღუთქვეს შეწევნა ჰრომისა ეკლესიამან მეფესა, არღარა ინებეს მოცემა, ამისთვის რომე პაპას ერთობა და შეწყნარება არა აჩვენეს თვინიერ პატრიარქისა. იყო მოძღვარი ერთი, სახელით გრიგოლი, წმიდა და ღირსი იყო სვინადუკისა და აღიყვანეს უნებლიეთ და აკურთხეს პატრიარქად. ამამი გამრავლდა შგოთი დიდ-დიდნი. ამისთვის დადვა პატრიარქმან, უთხრა დიდს ღუკას ამბავი მრუდად. ამათ ჟამთა თათარნი აღილებდენ კოსტანტინეპოლის და ძეთა თქვენთა წინაშე თქვენსა ამოსწყვეტდენ და მერმე შენცა, მაშინ მეფე სნეულებდა, რამეთუ ასნი ძვალნი სტკიოდეს კელთა და ფერკთა. ამა სნეულები-საგან მოკუდა და დაივსნა ყოველნი ასონი მისნი მის სნეულებითა.

(A-10ვ) ქ. ესენი ესრეთ ეწერა დიდის კოსტანტინეს საფლავზე, რომელიცა თარგმნა ამა სასოებისა პატრიარქის კოსტანტინეპოლისა მასწავლელმან. პირველსა ინდიკტიონსა მეფობა ისმაელისი, რომელ არს მოჰმედ, უნდა რომე დათრგუნოს ნათესავი პალეოლოლოსი და დაიპყრას შვიდნი სამთავრონი და იმეფოს იმან გარეთ ნათესავნი დიდ ფრიად, დათრგუნოს და ჭალაკნი აღაოჯროს, ვიდრე ექსინო პონტომდე და რვას ინდიკტიონსა მრავალი საზღვარი იპყრას, პელოპონისი დაიპყრას და ცხრას ინდიკტიონსა სამხრეთის კერძო აღილაშქროს და ათას ინდიკტიონს დაიპყრას დაღმეტელნი და ებრძოლნენ დიდად და რომელთამე ავნებს და მსგავსნი სიმრავლითა, ვითა ფურცელნი გამრავლდეს ზღვასა ზედან და წმელითაც იბრძოლონ და ისმაილნი დათრგუნოს და ამათგანმა იმეფოს მცირედ ჟამ და ეგრეთვე წითელმან ნათესავმან ყოვლითა ძალითა მისითა ისმაილი დათრგუნოს და ისი შვიდნი სამთავრონი ამათ დაიპყრან მისის შემკობილებითა, მაშინ შეიქმნას ბრძოლა ფრიად დიდ-დიდი, ვიდრე მეხუთედ ჟამადმდე და წმა ისმეს სამგზის: „დეგით, დეგით შიშით“ და მსწრაფლ მოხედეთ მარჯვნივ კერძო და პოოთ კაცი შვენიერი, საკვირველი, რომელი ესე მიიღეთ, ჩვენთაგანი არს, ეს იჩინეთ მეუფედ და ამას რა მიიღებთ, ნებასა ჩემსა იქმთ.

ქ. ჟამსა კოსტანტინეს მეფობისასა, რომელიცა ესე ზემორები აღიწერა საფლავსა მისსა მეფობადმდე იოანე პალეოლოლოსა, რომელნი თარგმნა ბერძენმა გენადიოს, არს წელნი ქრისტეს აქეთ ათას ას ერთი. და ქრისტეს აქეთ მიცვალებადმე კოსტანტინესა წელნი სამას ოცდაცხრა.